

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petit**, Consilier la Inalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *Problema criminalității. Cum se prezintă criminalitatea la noi în lumina ultimelor date statistice*, de Vasile C. Șerban, jud. la Trib. Roman;

— *Stabilitatea dreptului în succesiunea legilor*, de prof. P. Vasilescu. Recenzie de George A. Petrescu, jud. la trib. Vâlcea.

JURISPRUDENȚE:

— Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I: *Viorica Radu cu Dan Gr. Procopiu*, (Legatar universal, Complectarea în apel a dovedirii calității de legatar universal);

— Idem, idem: *Meer Wilderman cu Ministerul de interne și a.* (Cerere de a fi înscris în listele de cetățenie română respinsă. Apel la tribunal. Compunerea instanței cu procuror. Rea constituire, Casare);

— Idem, s. III: *Soc. Dacia-România cu Niculae Frățilă*, (Asigurare. Poliță de incendiu, Clauza în polița de asigurare că în caz de proces Societatea de asigurare nu este obligată să plătească procente. Lipsă de procedare abuzivă și de rea credință din partea asigurătorului. Convențiunea părților cu putere de lege între ele);

— Curtea de apel București, s. V-a: *Ministerul agriculturii și domeniilor cu Alex. Nicolaescu și a.* (Contract. Reziliere. Culpă în contrahendo. Autoritate publică);

— Curtea de apel Iași, s. I: *Soc. Steaua Română cu Administrația financiară Bacău*, (Impozitul pe venitul clădirilor industriale. Conducerea de petrol este o instalațiune industrială neimpozabilă);

— Idem, idem: *Administrația financiară Bacău cu Soc. Steaua Română*, (Impozitul pe venitul clădirilor industriale. Rezervoarele de petrol fiind instalațiuni industriale, iar nu clădiri industriale, sunt neimpozabile);

— Idem, s. II: *Administrația financiară Bacău cu Soc. Steaua Română*, (Impozitul pe venitul clădirilor industriale. Rezervoarele sunt bunuri mobiliare deci nu sunt impozabile) cu o *Notă* de George Eliescu, avocat;

— Tribunalul Ilfov, s. V: *Locot-col. N. Opreșcu cu Sindicul falimentului Fr. Matias*, (Faliment, Verificarea creanțelor. Operațiune definitivă. Contract judiciar obligatoriu pentru toți creditorii falitului și proprietarii creanțelor admise ca bune. Contestații admisibile numai pentru dol fraudă, etc.); cu o *Notă* de Al. Mavrojani, avocat.

PROBLEMA CRIMINALITAȚII

Cum se prezintă criminalitatea la noi în lumina ultimelor date statistice

Definiție. — Principii generale. — Cauze. — Mijloace de combatere

Marele războiu, a cărui amintire cei mai mulți dintre noi o avem încă destul de vie, a schimbat profund mentalitatea și sufletul oamenilor.

Sdruncinul moral și material de pretutindeni a dat loc la mari prefaceri și transformări în ordinea socială, politică și economică.

Lipsurile de tot felul unite cu jafurile, violențele și nesfârșitele abuzuri din timpul acestui războiu, au avut o influență nefastă asupra unei importante părți din populațiunea acestei țări. Simțul moral s'a pervertit. S'au deslănțuit patimi ce aceea a lăcomiei și a materialismului neînfrânat; lenea și dorul de câștig fără muncă; pofta de petreceri. S'au înmulțit scandalurile în familii, avorturile și sinuciderile; a sporit risipa banului-luxul și prostituția.

Câtă schimbare față de felul liniștit de viață, de preocupările cuminți și de idealurile oamenilor dinainte de izbucnirea acestui groaznic măcel!

Trist este însă faptul că statisticele cele mai recente ne arată că valul criminalității, nu numai că n'a fost zăgăzuit este, din contra, în continuă creștere.

În cadrul restrâns al articolului de față vom căuta să punem în discuție această problemă a criminalității și să arătăm cum se prezintă acest fenomen la noi în lumina ultimelor date statistice. Căror cauze se datorește continua creștere ce o înregistrează și cum s'ar putea remedia, macar în parte, acest rău despre care Tanoviceanu spunea cândva că ar putea constitui pentru noi un adevărat pericol național.

Prin criminalitate, din punct de vedere juridic se înțelege orice acțiune pe care legea penală o sancționează cu o pedeapsă.

În sistemul actualei noastre legiuiri, această acțiune după drepturile pe care le violează, poate constitui: o crimă, un delict sau o contravențiune.

Ca stăvilă în contra abuzurilor așa de multe în

trecut, stă astăzi principiul fundamental al dreptului penal modern, „*nulla poena sine lege*”.

Criteriul de distincție după care aceste acțiuni au fost considerate ca dăunătoare și incriminate, a variat de la popor la popor și de la o epocă istorică la alta.

Nu putea intra în amănunte pentru a arăta cum au fost concepute actele criminale la diferite popoare și epoci ale istoriei lor, deși o asemenea expunere n'ar fi lipsită de interes.

Ceiace trebuie să reținem în această privință este că incriminarea și regulamentul acțiunilor susceptibile a aduce o vătămare societății și membrilor cari o compun, s'a realizat întotdeauna potrivit cu gradul de cultură, de civilizație și de moralitate atins de fiecare popor în parte în decursul evoluției sale istorice.

Fenomenele criminalității n'au fost privite în toate timpurile la fel de către specialiștii cari au avut sarcina de a le studia, de a propune și de a organiza repressiunea ca mijloc de asigurare și ca scut de apărare a vieții sociale.

Din necesitatea tot mai mult simțită de sistematizare și de umanizare, în special, a vechilor principii și norme penale, întâlnite până în epoca evului mediu și cari multe își aveau origina în cele mai vechi și mai rudimentare organizațiuni sociale, s'a ridicat edificiul școlii clasice penale după principiile căreia s'au organizat aproape în toate statele civilizate instituțiunile de repressiune.

În spiritul concepțiunii acestei școli este alcătuită și legislațiunea noastră penală actualmente încă în vigoare.

S'a văzut mai în urmă că fenomenele criminalității nu trebuiesc privite abstract întrucât ele sunt strins legate de realitățile vieții și sunt produși unor cauze anumite, bine determinate. În consecință cercetarea acestor fenomene a început să se facă din punctul de vedere al cauzelor care le dau naștere — ereditatea și mediul social, — nu sub simpla înfățișare de fenomene juridice abstracte, ca în sistemul școlii clasice, unde sancțiunea este edictată în raport cu dreptul violat și în măsura prejudiciului pricinuit.

Pe temeiul acestor noi principii, deduse într-o largă măsură și din cercetările făcute asupra fenomenelor criminalității din studiile de antropologie și sociologie criminală, se ridică alături de edificiul școlii clasice, unul nou, acela al școlii pozitivistice penale, după părerea unora, mult mai măreț și mai impunător și gata să-l doboare pe celălalt ca învechit și ne mai corespunzând ca a-tare noilor curente de idei și cerințelor de repressiune din ultimul timp.

În concepția noii școli obiectul de studiu nu mai este infracțiunea, ci infractorul. Ca ființă omenească este și acesta produsul celor doi infractori determinanți: *ereditatea și mediul social*.

De unde în sistemul școlii clasice, care are la bază liberul arbitru în materie de responsabilitate penală, criminalii sunt împărțiți în două mari categorii: *normali* și *anormali*, în sistemul noii școli, care are în vedere în concepția repressiunii persoana infractorului, iar nu actul comis în sine, criminalii sunt împărțiți în cinci categorii și anume: *Ca produși ai eredității: criminali nebuni, înăscuți și din pasiune și ca produși ai mediului social: criminali din obișnuință și de ocazie*.

Mai menționăm că din lupta angajată între apărătorii acestor două concepții, clasice și poziti-

viste, au născut curente și doctrine noi, bine distincte în știința dreptului penal, din care, fără a intra în amănunte, semnalăm ca mai importante: școala neo-clasică penală în care noțiunea libertății morale caută a fi conciliată cu aceia a determinismului și școala umanistă penală, de dată foarte recentă, care privește infracțiunea ca un triumf al sentimentelor inferioare ale omului în lupta lor cu conștiința morală, iar pedeapsa, ca scop, educarea infractorului.

Din toate controversele și aspectele diverse sub care fenomenele criminalității au fost privite de reprezentanții și susținătorii acestor școli penale, ceea ce trebuie să reținem ca foarte important este că liberul arbitru n'a putut fi înlăturat și noile legiuri penale întocmite în ultimul timp în diferite state, cu excepție Italia, n'au consfințit și n'au pus în practică principiile exclusive ale școlii pozitvistice penale.

După cum am avut prilejul să arăt altă dată (1) anteproiectul noului nostru cod penal, deși a menținut și mai departe liberul arbitru ca fundament al repressiunii, a adoptat totuși în bună parte principiile școlii neo-clasice. A acordat judecătorului o mai mare latitudine în ceea ce privește individualizarea pedepselor, la aplicarea cărora să se țină seamă nu numai de actul comis în sine ca până acum, ci și de persoana delieventului în legătură cu tot complexul de forțe cari lucrează asupra voinței acestuia și-l determină la comiterea infracțiunii.

Să analizăm cauzele cărora se datorește criminalitatea și cari sunt factorii cari o provoacă și o influențează în special.

Iăsând la o parte factorul fizic, care exercită o influență restrânsă, cauzele criminalității trebuiesc dela început grupate în două mari categorii: unele de ordin individual și altele de ordin social.

Din studiile întreprinse în domeniul biologiei și fiziologiei s'a stabilit că există o energie a tendințelor ereditare. Insușirile și particularitățile viețuitoarelor se transmit dela ascendenți la descendenți După susținerile unor savanți, se transmit chiar particularitățile câștigate în timpul vieții.

Normele după care această transmisiune se operează nu sunt încă îndeajuns de bine cunoscute.

Faptul eredității, stabilit științificește că există, este spre folosul unora și în dauna altora. Acolo unde ascendenții vor fi oameni sănătoși și cu facultăți morale și intelectuale superioare, descendenții vor moșteni aceste calități fundamentale. Unde ascendenții vor fi sifilitici, epileptici, pelagrași, suferinzi de diabet, rachitism, etc., vor fi pătimiși de alcool, opiu, hașiș, morfină, cocaină, sau alte asemenea substanțe pe care Ch. Richet le deaumește otrăvuri ale inteligenței, vor fi toxici cum i-am putea numi cu un cuvânt, de sigur că și descendenții lor vor suferi mult influența acestor agenți morbizi. Din rîndurile acestora se va recruta în bună parte și se va spori numărul delieventilor și al prostituatelor.

Trebuie totuși să nu se exagereze și să recunoaștem că din punctul de vedere care ne interesează, pericolul ce-l prezintă pentru societate existența acestor descendenți cu o ereditate morbidă, poate fi mult atenuat, întrucât bolile moștenite, dacă

1) Vezi „Dreptul” Nr. 37 din 17 Noembrie 1929.

sunt bine tratate și la timp, aproape că se vindecă și dacă la această grijă s'ar mai adăuga și aceia a unei educațiuni complete și temeinice, intelectuală, morală și fizică, rezultatele ce se pot obține se învederează dela sine. Sub influența educației impulsivile se moderează și deci pot fi mai lesne stăpânite, iar voința, prin exercițiu, se fortifică.

Am putea conchide că într-o organizațiune socială superioară, în care educația și cultura ar fi în măsură să predomine și să-și exercite cu succes influențele lor binefăcătoare, factorul individual nu ar putea să înrăurească asupra criminalității decât într-o măsură destul de restrânsă.

Dacă crima, trebuie să recunoaștem, este un fenomen complex, printre cauzele cari o determină, alături de predispozițiunile organice și de influențele fizice, factorii sociali au jucat și joacă încă un rol foarte important.

Laccasagne, ilustrul reprezentant al școlii lionneze, afirmă că mediul social este bulionul de cultură al criminalității și conchidea că fiecare societate își are criminalii pe care îi merită.

Dintre factorii sociali cari influențează și determină în general criminalitatea, trebuie să menționăm ca mai importanți: sărăcia, cu tot cortegiul ei de neajunsuri și suferințe, în care, din nenorocire, se sbate la noi încă o bună parte din populația țării: desorganizarea familiei din punct de vedere moral și material; lipsa de îngrijire și de supraveghere a copiilor rezultați din căsătorii din cauza ocupațiilor mamei, care, fie că e lucrătoare, funcționară, adoptă a mișcării femeniste sau pasionată de unele sporturi, e silită să nu stea acasă; slaba înfrîmire a școlii și a bisericii din cauza insuficienței salarizării și poate și a unei insuficiente pregătiri și selecționări a corpului didactic și preoțesc; proasta stare sanitară și multiplele boli grele de care suferă în special populația noastră rurală, stare pe care am semnalat-o cândva (2): medii penitenciar unde se face o adevărată școală a viitorilor criminali, luxul și imitarea fără nici o rezervă aproape a tot ce este adus în țară și inovat de gustul străinilor: reprezentațiile cinematografice unde furturile, crimele, adulterurile și viața de tavernă sunt cu iscusință redată pentru a excita simțurile și îndruma apoi spre criminalitate, s'ar mai putea menționa încă și indulgența, uneori nejustificată, a judecătorilor, în special a juriștilor, și în fine un alt factor important la noi, alcoolismul.

Pentru a ține piept criminalității trebuie să ameliorate mult condițiunile în cari își duce traiul majoritatea populațiunii noastre. În special țaranul ar merita o soartă mai bună. Nu trebuie privit numai ca un important factor de producțiune prin munca ce o desfășoară pe ogorul țării, nici ca un instrument de exploatare politicianistă. Trebuie sincer sfătuit, ca să-și recâștige astfel încrederea, care se pare că aproape și-a pierdut-o din cauza făgăduielilor cu duimul ce i s'au făcut de toți câți au colindat satele și i-au vizitat în preajma și în timpul schimbărilor de regim. Fiind neștiutori, trebuie să îndrumați pentru a-și crea înțelul cu încetul o mai bună stare materială, căci posibilitate au, și să li se îmbunătățească condițiunile de traiu. Li s'ar mări și puterea de rezistență în lupta contra călcării legilor. S'ar spori și pute-

rea întregului nostru organism social, căci în țărânie stă ascuns isvorul de energii al poporului nostru și așteaptă condițiunile prielnice pentru ca să poată fi puse în adevărata lor valoare.

Dar vremurile prin care trecem astăzi sunt, din nenorocire, prea grele pentru ca asemenea schimbări profunde să se poată realiza cu ușurință.

Cum se prezintă criminalitatea la noi după ultimele date culese de serviciul statistice din ministerul de justiție ?

Vom folosi exclusiv datele cuprinse în importantele dări de seamă întocmite de eminentul nostru penalist, d-l Eug. Decusară, directorul statistice judiciare din ministerul de justiție pe anii 1925—1928 și 1929—1930.

În toată această perioadă de cinci ani se constată o sporire atât a infracțiunilor cât și a infracțiilor și din cauza sancțiunilor indulgente și a multelor amnistii și grațieri se evidenciază o accentuată criză a represivității.

Astfel numărul condamnațiilor definitive pentru crime și delicta a crescut în Vechiul Regat și Basarabia dela 55.221, cât a fost în perioada 1922—1924, la 76.935 în perioada 1925—1928, iar a acuzațiilor dela 78.399 la 107.738. Dacă se raportează la cifra probabilă a populațiunii, media celor condamnați definitiv în perioada 1925—1928, spre a se putea aprecia intensitatea criminalității, găsim în Vechiul Regat 78 de condamnați la 10.000 locuitori pentru crime și delicta, față de 60 de condamnați la 10.000 locuitori câți erau în perioada dela 1922—1924, iar în Basarabia 37,5 condamnați definitiv la 10.000 locuitori, față de 24,9 la 10.000 locuitori câți erau în perioada 1922—1924.

Numărul condamnațiilor definitiv pentru contravențiuni a crescut în Vechiul Regat dela 176.186 în 1925, la 206.434 în 1928, iar în Basarabia, dela 28.812 în anul 1925, la 43.412 în 1928, înregistrând o creștere de 50 la sută față de 1925.

În perioada dela 1928—1930, numărul condamnațiilor definitiv pentru crime s'a coborât în vechiul regat, dela 724, cât se cifra în 1929, la 697 în 1930, înregistrând astfel o scădere de 4 la sută față de anul precedent. Pe când în perioada 1925—1928 media anuală a indivizilor condamnați definitiv era 778, reprezentând 43,6 la sută din totalul celor acuzați și judecați, în perioada 1928—1930, media anuală este 710, reprezentând 38,7 la sută din totalul celor acuzați și judecați. Scăderea numărului condamnațiilor definitiv se datorește însă, după cum remarcă d-l Decusară, în mare parte amnistii intervenite.

În *Basarabia*, numărul condamnațiilor definitiv a crescut dela 133 în 1929, la 180 în 1930, înregistrând astfel o creștere de 20 la sută. Pe când în perioada 1925—1928 media anuală a celor condamnați definitiv era 239 indivizi, reprezentând 44,1 la sută din totalul celor acuzați și judecați, în perioada 1928—1930 media anuală este 147 indivizi, reprezentând 38,83 la sută din totalul celor acuzați și judecați.

În *Bucovina*, numărul condamnațiilor definitive a crescut dela 71 în 1929, la 821 în 1930, înregistrând astfel o creștere de 15 la sută față de 1929. Media anuală a celor condamnați este de 76 indivizi, reprezentând 34,76 la sută din totalul celor acuzați și judecați. După cum arată autorul statisticii, se vedește o extremă indulgență a jura-

2) Vezi „Dreptul“ Nr. 31 din 21 Octombrie 1927, Nota 1.

tilor sub raportul reprimării celor mai grave infracțiuni și se impune reorganizarea curților cu juri.

În *Transilvania* numărul crimelor a scăzut dela 3650 în 1929, la 3302 în 1930, înregistrând astfel o scădere de 10,5 la % față de anul precedent. Media anuală a crimelor în *Transilvania* este de 3476 crime. Dacă se raportează numărul crimelor la cifra populației, avem în medie 108 crime la 10.000 locuitori, în cursul anilor 1928—1930.

În *Banat* numărul crimelor a crescut dela 1570 în 1929 la 1720 în 1930, înregistrând astfel o creștere de 9 la sută față de anul precedent. Media anuală a crimelor în *Banat* este de 1640 crime. Dacă se raportează numărul crimelor la cifra populației se obține în medie 93 crime la 10.000 locuitori ceea ce trebuie să recunoaștem că este un record.

Numărul condamnaților definitiv pentru delictelor în perioada dela 1928—1930 a crescut în *Vechiul Regat* dela 51.304 cât era în 1928, la 52.133 în 1930. Înregistrând o creștere de 0,1 la sută față de 1929.

În *Basarabia* se înregistrează o ușoară scădere a numărului de condamnați definitiv dela 10.172 cât era în 1929, la 9931 în 1930, marcând astfel o scădere de 2,3 la sută față de 1929.

În *Bucovina* numărul condamnaților definitiv a crescut dela 1943 în 1929, la 3143 în 1930, înregistrând o creștere de 61,2 la sută față de 1929.

În *Transilvania* numărul condamnaților definitiv pentru delictelor a crescut dela 11.054 în 1929, la 14.520 în 1930, înregistrând astfel o creștere de 37,6 la sută față de 1929.

Numărul condamnaților definitiv pentru contravențiuni a crescut în această perioadă dela 283.425 în 1929, la 324.287 în 1930, înregistrând o creștere de 12,6 la sută față de 1929.

Cifrele de mai sus, astfel cum le-am înfățișat după dările de seamă întocmite de d-l Eug. C. Decusară, vorbesc dela sine și nu mai au nevoie să fie comentate. Ele marchează o creștere continuă a criminalității în țară la noi.

Din totalul tuturor condamnaților definitivii ce ni-l indică statisticele pe care le-am pomenit, se vede că majoritatea o formează agricultorii.

Lăsând la o parte pe infractorii celorlalte profesii, dintre cari, după agricultori, se așează vagabonzii și acei fără vreo profesiune bine determinată, să ne întrebăm de ce țaranul nostru, cu firea lui blajină, răbdător la suferinți și nevoi, respectos și muncitor mai mult poate decât orice alt țaran din lume, are necinstea de a se așeza în locul de frunte printre infractorii acestei țări?

Cine dintre noi nu-l cunoaște că aproape se amăgește cu ce mănâncă și în toiul muncilor grele ale câmpului, de cum răsare și până apune soarele aproape că nu are odihnă.

Ce îl face atunci să sporească într-o așa de mare măsură coeficientul criminalității ce se înregistrează la noi?

În afară de lipsurile și de scăderile ce le prezintă mediul în care trăiește și în afară de alte cauze rare ca gelozia, nedreptatea, etc., alcoolismului și se datoresc multe din aceste constatări ale statisticei.

Să ne gândim că după o muncă istovitoare din timpul săptămânii, țaranul nostru, duminica sau sârbătoarea, din nevoia de a mai schimba și el o vorbă cu vreun consătean de al său, se duce la cârciumă. Vlăguit de muncă și prost alimentat cum

este, nu-i trebuie multă băutură ca lumea să înceapă să se învârtască în jurul lui, să prindă apoi arțag, să se ia la sfadă, chiar cu prietenul cu care se cinstise până mai înainte la aceeași masă, să se ia apoi la bătaie și să sfârșească cu o crimă! Din afacerile criminale ce am instruit am constatat că aproape mai toate crimele din lumea satelor sunt comise în timpul și din cauza beției.

Să se dea lupta deci deocamdată măcar pe acest front și netăgăduit rezultatele vor fi bune.

Iată ce spune d-l dr. Gr. Antipa, membru al academiei, în importanta sa lucrare: „Problemele evoluției poporului român” (3) cu privire la chestiunea ce ne interesează:

„După principiile și apucăturile sale firești, poporul nostru în general respectă dreptul și proprietatea altuia și respectă — însă mai puțin — natura care îl înconjoară. El are milă de animalele domestice: (După aparențe s'ar zice în adevăr că e barbar cu animalele, în realitate, însă, e numai „gura lui cea rea” care le înjură neconținut pe când în fond el are milă de ele și nu le bate. Numai barbaria cu „datul câinilor în târbacă”, e o adevărată rușine, ca și înjurăturile atât de urâte, cari dovedesc o desăvârșită lipsă de educație). El are respect pentru femei, și dragoste pentru copii, edarnic, milos și gata de sacrificiu și e foarte ospitalier. Crime nu comite decât din beție sau gelozie sau când se simte nedreptățit și-și „face singur dreptate”, nu însă din răzbunare: — statisticele judiciare dovedesc că la noi se întâmplă mai puține omoruri având ca mobil furtul, de cât la toate popoarele din Europa, și noi știm că la sate cele mai multe crime sunt comise de țigani.

De asemenea în raporturile cu semenii săi el este bun, blând și glumet, iar cu străinii este la început rezervat și bănuitor, însă cuviincios, câte odată mualit: față de superiorii săi nu minte, nu umblă cu șiretlicuri, își ține cuvântul și angajamentele, ba chiar — cu toată sărăcia sa — e bun platnic al datoriiilor.

„Din nenorocire, toate aceste mari calități firește, arată mai departe d. Antipa, se întâlnesc astăzi din ce în ce mai rar și numai prin satele izolate: contactul cu viața din orașe, obiceiurile aduse de prin căzărmi de soldații reînțorși acasă, contactul cu evreii, grecii și arendașii sau antreprenorii spoliatori și nu mai puțin cu toată acea pleavă a societății, pe care partidele politice o trimit ca funcționari pe la sate — cari jefuiesc țărani ca grecii din timpurile fanarioților — au stricat în mare parte obiceiurile și au început să pervertească simțul moral. Deocamdată el sufletește nu e încă stricat și în sat domnește — mai mult sau mai puțin — vechea cinste — (4), el răsplătește numai pe fiecare cu aceeași monetă cu care îl plătește pe el, pericolul merge însă crescând pe fiecare zi și nici școala, nici biserica, astfel cum sunt ele astăzi organizate, „nu vor mai fi în stare să-l oprească”.

„Dacă țaranul ar ști că-și găsește dreptatea când se plânge contra tuturor acelor cari profită de naivitatea sa și de neștiința sa de carte, spre a-l jupui de dreptul, munca și avutul său, el ar rămâne credincios principiilor moștenite pe care i le dictează conștiința și firea sa. Dar el nu găsește

3) Pag. 99 și 100.

4) Lucrarea d-lui Dr. Antipa a apărut acum 14 ani.

decât rea credință, corupție și brutalitate așa că desnădejdea îl împinge să devină șiret, prefăcut-mincinos, necinstit și chiar hoț și să caute și el a pescui în apă tulbure, căci acestea sunt singurele arme cu care poate spera să mai aibă o reușită în noua formă a luptei pentru existență ce e silit să ducă”.

Să se lupte deci în contra tuturor acestor metehne de cari încă suferim și având la îndemână o legislație penală care să garanteze mai mult opera de represiune, statistica noastră judiciară va face pe viitor înregistrări, de sigur, mult mai îmbucurătoare.

VASILE C. ȘERBAN,
Jude instructor la Trib. Roman

RECENZIE

P. VASILESCU: *Stabilitatea dreptului în succesiunea legilor*, 282 pag., Iași, 1935.

D. profesor Petre Vasilescu, titularul catedrei de procedură civilă dela Facultatea de drept din Iași, aduce prin acest studiu documentat și perfect construit, o prețioasă contribuție în literatura noastră juridică.

În primul capitol al lucrării, autorul studiază situația actuală a instituției, tratând următoarele probleme: retroactivitatea legii, aplicațiunea imediată a legii noi, neretroactivitatea legii, supraviețuirea legii vechi, legea timpului intermedir, legile de dispensă, dreptul transitoriu, politica legislativă, etc.

Retroactivitatea suprimă ori modifică un drept, sau efectele realizate de el care derivă dintr'un raport juridic anterior promulgării ei, intrând în domeniul trecutului; ea se întemeiază pe ficțiunea de preexistență a legii noi.

Astfel, au caracter retroactiv prin voința legiuitorului legile constituționale, de organizarea puterilor Statului, legile de ordine publică și bune moravuri, de fixarea condițiilor pentru ocuparea funcțiilor publice, de stabilirea drepturilor și capacității electorale, de retragere a scutiților de impozite.

Toate aceste legi, având caracter politic și fiind de ordine publică, nu conferă drepturi câștigate; în aceste legi interesul general predominând pe cel individual, este vorba numai de facultăți, de simple aptitudini.

Asemenea, sunt retroactive și legile de organizare judecătorească, de compență, execuție silită, legile penale, când legea nouă desființează infracțiunea prevăzută de legea veche, sau micșorează pedeapsa.

Legea nouă are efect imediat când guvernează efectele viitoare, produse de actele sau situațiile juridice anterioare promulgării ei. Acest principiu se întemeiază pe următoarele rațiuni:

Ideia progresului juridic față de legea veche, cu condiția ca legea să nu fie retroactivă, aplicându-se situațiilor în curs și celor viitoare. Legea nu poate garanta în viitor la infinit, exercițiul unui drept, ea îl garantează numai cât timp este în vigoare, schimbarea ei repercutându-se și asupra exercițiului dreptului.

Supraviețuirea legii vechi concomitent cu legea nouă, în aceiaș materie, produce o concurență între legi, în aceiaș țară, deci confuzie.

Aplicația imediată a legii noi, este proprie politicii progresiste, care tinde a reforma societatea pe calea instituțiilor noi.

Supraviețuirea legii vechi se afirmă, când legea nouă îngăduie ca legea veche să guverneze efectele viitoare, produse de raporturile juridice anterioare promulgării legii noi. Această îngăduință este admisă, când aplicația imediată a legii noi ar lovi grav echitatea și interesele economice.

Succesiunea legilor, conflictul în timp se rezolvă prin instituția neretroactivității.

O situație juridică definitiv stabilită, este guvernată de legea din momentul stabilirii sale. Dar când legile se succed, încât efectele derivate din situația juridică anterioară, se prelungește și sub legea nouă? Progresul juridic cere ca legea nouă să guverneze drepturile, situațiile, efectele lor viitoare, fiind socotită mai bună decât legea veche; interesul social cere însă și el stabilitatea dreptului în vederea siguranței, a echilibrului social, deci legea veche trebuie să guverneze efectele viitoare.

Îată prin urmare un conflict de legi; în acest conflict, aplanarea o face instituția neretroactivității, al cărei principiu este fixat în art. 2 cod. civ. fr.: „legea dispune numai pentru viitor, ea n'are putere retroactivă”.

Din această formulă se desprind două idei: prima parte a formulei conține ideea că numai viitorul intră în domeniul legii; a doua parte a formulei limitează trecutul, recomandă legiuitorului să nu se atingă de el, stabilind neretroactivitatea. Legiuitorul nu poate prin voința sa să distrugă trecutul, care este o realitate socială, cu o putere asemănătoare ca și fenomenele naturii fizice.

Neretroactivitatea formează regula, iar retroactivitatea, excepția; judecătorul, în caz de îndoială trebuie să aplice principiul neretroactivității.

Principiul neretroactivității nu este de ordin constituțional, ci de legiuire obișnuită, în sens că el nu este obligator pentru legiuitor, ci îi servește de călăuzire în stabilirea echilibrului social al politicii legislative.

Principiul neretroactivității are un fundament. Într'un sistem i se dă o rațiune socială; retroactivitatea distruge securitatea dreptului; în alt sistem i se dă o rațiune logică: legea guvernează numai viitorul, ea nu poate reveni asupra trecutului, supunând aceiași situație la două reglementări.

În capitolul 2, autorul tratează cronologic evoluția instituției, începând cu legea celor XII Table și legile republicei din dreptul roman, constituțiile imperiale din legislația imperiului de jos, din care se evidențiază preocuparea legiuitorului roman cu privire la dreptul tranzitoriu.

În evul mediu, nefiind drept nou, nu era nici drept tranzitoriu. Urmează apoi dreptul canonic care prin separarea dreptului divin de cel pozitiv, afirmă superioritatea celui dintâi. Rând pe rând, sunt trecuți în revistă glosatorii, post glosatorii, opera legislativă, edictele sec. XVI, dreptul vechi germanic, dreptul natural, legislația revoluționară, pentru a ajunge la codul civil.

Redactorii codului civil, n'au definit retroactivitatea, în în spiritul lor această chestie se prezintă confuz, de aceia autorii au căutat un criteriu de distincție în această privință. Apar acum comentatorii codului civil: Blondeau, Chabot de l'Allier, Merlin de Douai, Valette, Laurent, Aubry et Rau, Baudry—Lacantinerie, Houque Fourcade, Vareilles Sommières, Theofil Huc, Beudant, Duguiț, Jêze, Planiol, etc., etc.

Un capitol tot atât de important îl prezintă jurisprudența franceză, care printr'o serie de decizii importante, aduce o reală contribuție materiei neretroactivității legilor.

Autorul expune apoi principiile dreptului germanic, influența concepției imperialiste a lui Napoleon, dispozițiile tranzitorii ale codului de procedură civilă german, teoria lui Lassalle, Affolter, apoi dreptul austriac, elvețian, italian,

olandez, bulgar, rus sovietic, Statelor-Unite, apoi dreptul român pe larg dezvoltat pentru ca acest capitol să fie încheiat cu dreptul interprovincial din Franța, Italia, Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia, Grecia și România.

Capitolul 3 și ultimul, tratează aplicația principiului de retroactivitatea în legile de procedură civilă.

Legile noastre de organizare judecătorească, de competență, de procedură, au aplicația imediată chiar în procesele care derivă din faptele anterioare punerii în vigoare ale acestor legi; legile noi, care reglementează raporturile juridice particulare, din care derivă drepturile și obligațiile părților, respectă legea veche care a precizat constituirea, dezvoltarea și efectul raportului juridic stabilit.

Și aici, autorul face o largă incursiune în legile de organizare judecătorească, competență, procedură, principiul unității procesului, principiul fazelor sau studiilor în proces, principiul izolării actelor de procedură, regimul probelor, apoi hotărârea judecătorească, aplicațiunea la speță, căile de atac, apelul, recursul, revizuirea, termenul, etc., etc.

Lucrarea d-lui profesor Petre Vasilescu, reliefând admirabile calități de expunere și sistematizare, se prezintă cu un vast și complet material documentar în materie de procedură civilă, o materie în care s'a scris și se scrie atât de puțin la noi.

Activitatea științifică a d-lui prof. Vasilescu, îndeajuns de cunoscută lumii noastre juridice, prin remarcabilele d-sale lucrări anterioare: *Camera de consiliu, Unificarea legislativă, Fundamentul dreptului penal, Quelques remarques sur les vices du consentement*, etc., precum și numeroasele adnotări și articole la revistele de drept române și străine, sunt suficiente criterii pentru a scoate și mai mult în evidență valoarea ultimei d-sale lucrări.

GEORGE A. PETRESCU

Doctor în Drept

Judecător Tribunalul Vâlcea

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 26 Februarie 1934

Președinția d-lui AL. IUCA, Președinte

Viorica Rada cu Dan Gr. Procopiu și a.

Decizia n. 206. Dos. 358/933.

Legatar universal. Complectarea în apel a dovedirii calității de legatar universal. Admisibilitate. Art. 327 proc. civ.

Art. 327 proc. civ. oprind formularea de noi cereri în apel nu ridică părții dreptul să producă în această instanță dovezi noi în sprijinul cererilor deja formulate la prima instanță, deci nici dreptul de a complectă în apel dovada calității pe care si-a întemeiat acțiunea introdusă acolo.

La prezentarea acestei dovezi în apel nu se opun nici regulile relative la trimiterea în posesie a legatarilor universali statornicite de codul civil pentru investirea lor cu exercițiul acțiunilor cu privire la bunurile succesoriale, de oarece trimiterea acestor legatari în posesie are efect retroactiv până la data deschiderii succesiunii, legea considerându-i că se găsesc în aceeași situațiune ca și moștenitorii sezinari, de unde consecința că complectarea în apel a calității invocate, dar nedovedită, la prima instanță nu poate fi considerată ca tardiv făcută.

Curtea complectându-se conform art. 15 din legea sa organică:

S'au ascultat d-nii av. N. Durma, Dan Procopiu și P. Porumbeanu, în susținerea și combaterea motivului de casare, cu cheltueli, cum și d. procuror general Viforeanu, în concluzii.

Deliberând:

Asupra divergenței de față, ivită cu privire la I-ul motiv de casare din recursul făcut de Viorica Rada, fostă Mavropol, contra deciziunii civile nr. 362 din 1932 a Curtii de apel București s. IV-a:

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că recurenta, în calitate de moștenitoare testamentară a def. Elisabeta Marinescu, a intentat în 1928 acțiune în contra lui Grigore Procopiu, astăzi decedat și reprezentat prin moștenitorii săi, chemați în instanță ca intimati revendicând un imobil din București care a aparținut defunctei Elisabeta Marinescu și a fost testat numitei recurente; că, la această acțiune Gr. Procopiu a introdus o cerere de chemare în garanție contra lui Florian Pr. Dumitrescu, dela care dânsul a cumpărat imobilul:

Că, tribunalul, prin sentința nr. 223 din 16 Februarie 1929, a respins acțiunea ca fiind făcută de o persoană fără calitate, iar cererea de chemare în garanție a respins-o ca fără interes;

Că, pentru a decide astfel, tribunalul constată în fapt că, reclamanta dovedește cu testamentul defunctei Elisabeta Marinescu, că a fost instituită legatară ei universală; că, însă, un anume I. Mavropol, profitând de faptul că reclamanta era minoră la data decesului testatoarei și pretinzându-se unic moștenitor de sânge al numitei defuncte a fost trimis în 1919 în posesie de tribunal asupra aceluși imobil și pe baza acestei trimiteri dânsul l'a înstrăinat prin vânzare, imobil aflându-se astăzi în proprietatea moștenitorilor ultimului cumpărător Gr. Procopiu:

Că, motivează tribunalul, moștenitorii testamentari nu au posesia de drept a moștenirii și deci nici exercițiul acțiunilor cu privire la bunurile succesoriale de cât în urma trimiterii în posesie acordate de moștenitorii de sânge sau de justiție;

Că, în speță, o asemenea trimitere a avut-o I. Mavropol, iar nu recurenta și în asemenea situații recurenta trebuia să facă acțiune în petiție de ereditate, pentru stabilirea calității sale de moștenitoare; că, deși dânsa putea face o asemenea cerere prin însăși acțiunea în revendicare dedusă în judecată, nu nu a înțeles să-i dea însă acest caracter, căci nu l'a chemat în proces și pe Ion Mavropol, sau pe moștenitorii acestuia, ci numai pe tertiu achizitor și, în aceste condiții, — zice tribunalul, — acțiunea este pornită de o persoană fără calitate; că, Curtea de apel București s. IV-a, prin decizia dedusă astăzi în recurs, a respins ca nefondat apelul făcut de reclamanta recurentă contra sentinței primei instanțe, adoptând în totul faptele și motivele prevăzute într'însa, de oarece în fața sa nu s'ar fi adus alte dovezi și nu s'a invocat alte mijloace de apărare.

Având în vedere că, reclamanta introducând recursul de față în contra deciziunii Curtii de fond a formulat 3 motive de casare; că, în sedința de la 3 Noembrie 1933, neîntrunindu-se numărul de voturi cerut de lege pentru solutionarea primului motiv de

casare, judecata lui a fost trimisă înaintea complexului de divergență de astăzi, urmând ca restul motivelor să se judece, în urmă, de complexul obișnuit al acestei secțiuni, dacă va mai fi necesar:

Văzând motivul de casare aflat în divergență, având cuprinderea următoare:

1) Omisiune esențială — eroare grosieră, nemotivare prin faptul că Curtea nu a luat în considerare și nu a motivat pentru ce nu ține seamă de jurnalul tribunalului Ilfov s. III-a nr. 4850 din 1930, prin care sunt pusă în posesia moștenirii defunctei Elisabeta Marinescu.

Subsemnata am fost instituită legatară universală a averii defunctei Elisabeta Marinescu, prin testamentul din 21 August 1919, autentificat de tribunalul Ilfov, secția notariat, la nr. 17.346 din 1919. Fiind minoră la acea epocă, Ion Mavropol, azi decedat, succesori ab intestat al defunctei, a obținut punerea sa în posesie și a înstrăinat imediat imobilul succesoral, situat în str. Dionisie nr. 96, azi Piața Alexandru Lahovari nr. 2, care, după ce a trecut prin mai multe mâini, a ajuns în mâinile lui Gr. Procopiu, azi defunct și reprezentat prin succesorii săi. Ajunsă la majoritate, am aflat de acest testament și am intențat imediat acțiune în revendicare împotriva actualului detentor al imobilului succesoral, Gr. Procopiu. Tribunalul Ilfov, s. IVa c. civ., prin sentința civilă nr. 223 din 1929 a respins acțiunea mea, ca fiind făcută fără calitate de oarece nu obținusem trimiterea în posesie și în al doilea rând, pentru motivul că acțiunea trebuie făcută sub forma petiției de ereditate.

Impotriva acestei sentințe, am făcut apel, pe motivul că nu aveam nevoie de trimiterea în posesie față de terțul părțit în acțiunea, în revendicare, singura acțiune care se poate intenta unui terț detentor, petițiunea de ereditate, fiind intentabilă numai împotriva unei persoane care se pretinde moștenitoare. În plus, am obținut și eu trimiterea în posesie a succesiunii dela trib. Ilfov s. III-a c. civ., și am depus jurnalul, odată cu apelul. Curtea îmi respinge apelul, ca nefondat, adoptând motivele sentinței apelate.

Prin aceasta, Curtea comite în prim rând o omisiune esențială

Într'adevăr decizia nu se pronunța asupra punerii mele în posesie, care în cazul că ar fi necesară — îmi conferă calitatea de a sta în instanță, ca legatară universală.

Ori, omisiunea aceasta este într'adevăr esențială acțiunea mea fiind respinsă de tribunal, în prim rând, pe motivul că nu eram pusă în posesie. Curtea însă afirmă că înaintea Curții, părțile au invocat aceleași motive de apărare, ca în fața tribunalului, ceea ce constituie o eroare grosieră de fapt, de oarece înaintea Curții am prezentat un act nou de natură a schimbi cu totul fizionomia procesului, anume jurnalul de trimitere în posesie.

În sfârșit, Curtea adoptă motivele tribunalului, fără motive, de oarece nu ia în considerație noile elemente aduse de mine în fața instanței de apel.

Considerând că, potrivit art. 891 c. c., legatarul universal, în cazul când testatorul nu a lăsat erezi rezervatari, este obligat a cere dela justiție trimiterea lui în posesiunea bunurilor cuprinse în testament, numai această trimitere fiind de natură să-l investească cu exercițiul acțiunilor relative la bunurile succesoriale, deci și cu dreptul de a revendica aceste bunuri dela terții detentori, cum este cazul în speță;

Considerând că, în speță, este constant că, deși recurenta și-a întemeiat acțiunea în revedicare pe calitatea de legatară universală a def. Elisabeta Marinescu, a cărei moștenitoare sezinară nu este, nu a prezentat însă înaintea tribunalului dovada că a fost trimisă de către justiție în posesiunea bunurilor prevăzute în testamentul numitei și pentru această considerațiune tribunalul i-a respins acțiunea ca fiind făcută de o persoană fără calitate;

Că însă, după cum rezultă din cererea sa de apel și din jurnalul din 6 Octombrie 1932 al Curții de fond, recurenta în sprijinul apelului ce a făcut contra sentinței tribunalului, a prezentat și invocat jurnalul nr. 4830 din 1930 al tribunalului Ilfov s. III-a c. c., prin care a fost trimisă, în calitate de legatară universală a def. Elisabeta Marinescu, în posesiunea bunurilor prevăzute în testamentul numitei defuncte, din care nu se contestă că face parte și imobilul ce-l revendică dela intimati;

Că, însă, Curtea, fără a motiva nimic cu privire la această dovadă prezentată pentru prima oară în apel, i-a respins apelul ca nefondat, adoptând în totul faptele și motivele din sentința primei instanțe, motivând că înaintea sa nu s'ar fi adus nici o dovadă nouă și nu s'ar fi invocat nici un mijloc nou de apărare;

Considerând că, procesul-verbal de trimiterea recurentei în posesiune este un act cu care dânsa dovedește că are calitatea pe care și-a întemeiat acțiunea introdusă la prima instanță în contra intimatiilor; că, recurenta era autorizată să invoace această dovadă pentru prima oară înaintea Curții, de oarece art. 327 proc. civ., oprind formularea de noi cereri în apel, nu ridică părții dreptul să producă în această instanță dovezi noi în sprijinul cererilor deja formulate la prima instanță, deci nici dreptul de a complecta în apel dovada calității pe care și-a întemeiat acțiunea introdusă acolo;

Considerând că, nici regulile statornicite prin dispozițiunile din codul civil relative la trimiterea în posesiune a legatarilor universal, pentru învestirea lor cu exercițiul acțiunilor cu privire la bunurile succesoriale, nu se opun la prezentarea acestei dovezi în apel, de oarec trimiterea acestor legatari în posesie are efect retroactiv până la data deschiderii succesiunii, legea considerându-i că se găsesc în aceeași situație ca și moștenitorii sezinari, de unde consecința că complectarea în apel a calității invocate, dar nedovedite la prima instanță, nu poate fi considerată ca tardiv făcută;

Considerând că, omisiunea Curții de fond de a examina pricina față de dovada prezentată înaintea sa de recurentă, este esențială, întrucât dacă se stabilea că, pe temeiul trimiterii în posesiune dovedită în apel, numita are calitatea de a exercita acțiunea în revendicare introdusă la prima instanță, soluțiunea procesului putea fi alta;

Că dar, motivul de casare devenind fondat, recursul se admite;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. I-a

Audiența dela 7 Martie 1934

Președenția d-lui AL. IUCA, Președinte

Meer Wilderman cu Ministerul de interne și a.

Decizia n. 277. Dos. n. 43/1934

Constituirea instanței. Cerere de a fi înscris în listele de cetățenie română. Respingere. Apel la tribunal. Constituirea instanței cu procuror. Rea constituire. Casare. Art. 80 și 81 pr. civ., 64, 65 și 67 din legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române.

Legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române neprevăzând nicio regulă de procedură care să arate felul de constituire al tribunalului ca instanță de apel în această materie urmează în mod necesar că această constituire a rămas guvernată de principiile dreptului comun și deci, în speță, participarea ministerului public nu putea avea loc în mod legal.

Recurentul prin d-nii av. Em. Ottulescu, Istrate Micescu și C. Sipsom; intimații Ministerul de Interne prin d. avocat Ghimpău și Societatea Th. International Pulp and Chemical Company din Londra prin d-nii avocați Djuvara, Dragomirescu și Avram.

S'a dat cetire raportului făcut de d. consilier D. Polichron, după care punându-se în discuțiunea părților chestiunea de a se ști dacă această Inaltă Curte trebuie sau nu să se constituie cu procuror. d. avocat I. Micescu a pus concluziuni, din partea recurentului, în sensul că nu este cazul ca instanța să se constituie cu procuror; d-nii avocați Djuvara și Avram din partea intimatei soc. Th. Internațional Pulp and Chemical Company din Londra și d. avocat Ghimpău din partea Ministerului de interne au susținut că Inalta Curte se poate constitui cu procuror.

Curtea,

Considerând că potrivit art. 19 din legea Inaltei Curți, procurorii sunt datori a lua concluziuni, în ce privește cauzele civile ce se desbat înaintea Inaltei Curți, numai în cazurile prevăzute de procedura civilă și de legi speciale.

Considerând că nici prin procedura civilă, nici prin legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române nu se prevede că procurorii sunt datori a pune concluziuni înaintea Inaltei Curți;

Că, astfel fiind, Inalta Curte e bine constituită fără procuror în litigiul de față referitor la dobândirea naționalității române.

Deliberând,

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă, că recurentul Meer Wilderman cerind să fie înscris în listele de cetățenie română, primăria orașului Chilia-Nouă prin deciziile nr. 49 din 1927 și nr. 57 din 1932, i-a respins această cerere: că făcând apel, tribunalul Ismail prin sentința 562 din 1933 l'a respins ca nefondat, admitând în același timp — și ca o consecință — intervențiunile făcute de Ministerul de interne și societatea Th. International Pulp and Chemical Company Ltd. care se opuneau cererilor recurentului;

Văzând motivul VIII de recurs în cuprinderea următoare:

VIII. Violarea art. 64, 65, 67 legea naționalității, art. 41, 45 regulamentul legii și art. 80 și 81 din procedura civilă.

Tribunalul s'a constituit cu Ministerul public, deși niciun text de lege a naționalității nu prevede constituirea instanței cu Ministerul public. Regulamentul legii, iar nu legea, prevede adăugând la lege, un drept de apel pentru Ministerul public, dar nu prevede dreptul Ministerului public de a pune concluzii în instanță în pricinile în care n'a făcut apel.

Ministerul public nu putea lua parte la judecarea acestui proces, nici ca parte principală și nici ca parte alăturată, nefiind nici un incapabil în cauză. Admitând prezența Ministerului public în compunerea instanței tribunalului a violat dispozițiile art. 80 și 81 din codul de procedură civilă, întrucât Ministerul public nu poate sta în instanță ca parte principală, în pricinile în care i se pune îndatorirea aceasta prin lege, a sluji ca organ al legii și al guvernului în cazul în care legea îi dă această calitate, a pune concluzii ca parte alăturată în pricinile unde sunt incapabili. Cum nu ne găsim în nici unul din aceste cazuri, tribunalul a violat dispozițiile art. 64, 65 și 67 din legea naționalității așa cum a fost modificat prin legea din 31 Decembrie 1928, art. 41, 45 din regulamentul legii și art. 80 și 81 din procedura civilă.

Având în vedere, că prin acest motiv de recurs, recurentul se plânge de reaua compunere a instanței, susținând anume, că tribunalul în judecarea apelului s'a constituit cu procuror, deși nici legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, nici regulamentul ei și nici legea dreptului comun (art. 80 și 81 pr. civ.) nu permite o asemenea compunere; că procedând astfel, — adăugă recurentul — tribunalul a violat dispozițiunile art. 64, 65 și 67 din legea naționalității, art. 41 și 45 din regulamentul acestei legi, cum și dispozițiunile art. 80 și 81 proc. civ.;

Având în vedere că procesul soluționat prin sentința atacată cu recurs, s'a desfășurat în cadrul legii și regulamentului privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române;

Că în aceste condițiuni, evident, temeinicia motivului de casare urmează să fie cercetată în primul rând, în raport cu această lege specială;

Considerând, că nici în legea menționată, nici în regulamentul ei, nu se găsește vreo dispozițiune procedurală în legătură cu compunerea tribunalelor judecând ca instanță de apel potrivit textului art. 67 din lege și aceluiaș text în modificările suferite prin legea din 2 Iulie 1928; că singura mențiune ce se face despre Ministerul public se găsește în art. 64, acolo unde se recunoaște dreptul de a face apel împotriva constatărilor stabilite din oficiu de autoritățile administrative;

Considerând însă, că din dreptul recunoscut ministerului public de a face apel în asemenea cazuri, nu rezultă în nici un chip, că tribunalul trebuie să se constituie cu procuror și atunci când acesta n'a făcut apel; că din potrivă, și plecând de la ideea că compunerea instanței este o chestiune de ordine publică anume reglementată prin lege, trebuie admis, că atâta timp cât legea nu prevede expres, că la judecarea unor anumite procese pe baza de legi speciale, instanța trebuie să se constituie în toate cazurile cu procuror, acesta nu poate face parte din compunerea instanței și prin urmare nu poate pune concluziuni;

Că dacă atât prin vechiul text al art. 67 cât și prin cel modificat prin legea din 2 Iunie 1928 se

prevede calea apelului la tribunal împotriva deciziunilor primarului cu mențiunea: „în termenele prevăzute la art. 64 și 65” și dacă prin art. 64 se face mențiunea tocmai de dreptul de a face apel acordat Ministerului public, acesta însă trebuie interpretat în sensul, că exprimându-se astfel legiuitorul a înțeles, să mențină numai termenele acolo prevăzute, nu și dreptul procurorului de a face apel, în privința căruia, nu mai face nici o mențiune;

Că din examenul textelor din legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române nerezultând nici o regulă de procedură care să arate felul de constituire al tribunalului ca instanță de apel, urmează în mod necesar, că această constituire a rămas guvernată de principiile dreptului comun în materie;

Având în vedere că în conformitate cu art. 80 și 81 proc. civ. Ministerul public — în afară de pricinile penale — nu poate figura în instanță ca parte principală, decât în cazurile în care legea îi dă această calitate, iar ca parte alăturată, numai în cauzele privitoare pe incapabili; că întrucât, așa cum s'a arătat mai sus — legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române nepunând o asemenea îndatorie Ministerului public, prezența sa în instanță și în mod legal nu putea să aibă loc;

Având în vedere, că în principiu modul de constituire al instanțelor de judecată formează o chestiune de ordine publică; că acest principiu trebuie să-și găsească aplicațiunea și în cazul când vițierea compunerii instanței s'a produs, fie pentru că procurorul a pus concluziuni într'un proces în care legea nu-i dă acest drept, fie că n'a figurat într'o instanță în care prezența sa era ordonată de lege;

Că chiar dacă s'ar putea susține, că ordinea publică nu este atinsă printr'o vicioasă constituire a instanței cu sau fără reprezentantul Ministerului public, încă atunci când prin prezența sau absența acestuia, s'a pricinuit uneia din părți un prejudiciu, aceasta poate pretinde repararea lui prin desființarea hotărârii date în aceste condițiuni;

Că făcând aplicațiunea acestor principii în speță și reținând faptul necontestat, că procurorul fără să fi fost autorizat de vreo lege, a figurat în instanță și a pus concluziuni împotriva recurentului cerând respingerea apelului său, prin aceasta, instanța a fost vițiată în compunerea ei, violându-se astfel art. 80 proc. civ. 64, 65 și 67 din legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române;

Că întrucât din admiterea acestui motiv de recurs, casarea sentinței atacate este totală, rămâne fără nici o necesitate discutarea celorlalte motive de recurs.

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența de la 15 Decembrie 1933

Președinția d-lui D. G. LUPU Preșident

Soc. Dacia-România cu Nicolae Frățilă

Decizia n. 2183

Asigurare. Poliță de incendiu. Imobil căzut pradă sinistrului. Lichidare. Clauză în polița de asigurare că în caz de proces Societatea de asigurare nu este obligată să plătească procente. Lipsă de procedare abuzivă și de rea credință din partea asigurătorului. Convențiunea părților cu putere de lege între ele. Art. 969 c. civ.

Părțile pot stipula prin polița de asigurare ca asigurătorul să nu plătească dobânzi la sumele datorate până la lichidarea lor și plată, totuși această stipulațiune nu poate împiedica acordarea de daune-interese atunci când instanțele de fond constată o procedare abuzivă și rea credință din partea asigurătorului care numai sub constrângerea exercitată prin justiție lichidează drepturile asigurătorului, — fapte ce constituind din partea autorului lor un delict sau quasi-delict nu se poate conveni mai dinainte asupra consecințelor lor, din punctul de vedere al procentelor la sumele datorite, fiindcă această chestiune rămâne supusă regulilor de drept comun aplicabile în materie.

Intrucât în speță Curtea de fond nu constată în sarcina Soc. de asigurare o comportare abuzivă cu ocaziunea lichidării daunelor datorite reclamantului, daune ce s'ar fi putut acorda și sub forma de procente acestora, și întrucât aceste procente totuși s'au acordat, contrariu convențiunii părților, instanța de fond a denaturat această convenție, hotărîrea sa devenind casabilă.

S'a ascultat d. avocat Ionescu în dezvoltarea motivelor de recurs și d. avocat Al. Velescu în combateri.

Curtea,

Având în vedere că din deciziunea n. 41 din 11 Martie 1933 a Curții de apel București s. V-a, atacată prin recurs se constată că Nicolae Frățilă, comerciant din orașul Buzău, asigurase la Societatea „Dacia România”, imobilul său situat în orașul Buzău str. Cuza Vodă n. 6 împreună cu atelierul de frângherie și mărfurile din acel atelier, cari toate au căzut pradă focului în noaptea de 21—22 Iunie 1930;

În urma acestui incendiu între asigurat și asigurător s'a născut un litigiu, referitor numai asupra cuantumului daunelor, reclamantul pretinzând 1.030.000 lei, iar pârta recunoscându-i suma de 159.295 lei, tribunalul Ilfov s. I com., în urma anchetei în futurum cerute de societatea asigurătoare, a dispus facerea unei prime expertize, efectuată de d. Decebal Ionescu și care a evaluat dauna la suma de lei 159.295, dar reclamantul nefiind mulțumit, tribunalul, în cursul acțiunii introduse, a orînduit o nouă expertiză cu care a fost însărcinat d. Arhitect Bilargiu, în ce privește evaluarea imobilului, materialelor, mobilelor și mașini, iar pentru cercetarea registrelor a fost numit d. Ioan Atanasiu și totodată s'a administrat în cauză și o probă cu martori cerută de reclamant. Expertul arhitect a conchis evaluând totala pagubă la suma de 846.000 lei, iar tribunalul statuând asupra ambelor expertize a luat în seamă numai al doilea raport de expertiză, acordând daunele în limitele acestuia și a actelor din dosar, coroborîndu-le și cu martorii audiați în cauză și, în aprecierea sa, a admis acțiunea pentru suma de lei 446.000 cu procente legale dela data intentării acțiunii;

Ambele părți declarînd apel, Curtea din București s. V-a, prin deciziunea atacată cu recurs, le-a respins ca nefondate; spre a decide astfel Curtea de apel, în urma examinării celor două rapoarte de expertiză, constată că contrar afirmațiunilor făcute de societatea apelantă în raportul de expertiză întocmit de expertul Decebal Ionescu cu ocaziunea anchetei în futurum nu se arată criteriile

cari au condus pe expert la stabilirea cuantumului daunelor indicate în raportul său, pe când actul de expertiză întocmit de expertul Bilargiu este bine motivat și conține probe și criterii cu excepția numai a sumei de lei 380.000 indicată de expert ca daună provenită din distrugerea materialului lucrat, sumă care nu este justificată, nearătându-se în raportul de expertiză nici un criteriu în privința aceasta — mai arată Curtea — că nu s'a stabilit specialitatea expertului Decebal Ionescu în construcțiuni și instalațiuni, pe când expertul Bilargiu este de profesie arhitect. Curtea a respins și motivul de apel al părții bazat pe acordarea procentelor, care ar fi în contradicție cu par. 14 și 16 din polița de asigurare, conform cărora societatea nu acordă procente de întârziere și pentru a ajunge la această soluție motivează că această clauză nu poate opera decât atunci când lichidarea daunelor se face prin bună înțelegere;

Contra acestei deciziuni a declarat recurs societatea „Dacia România” părțile apelantă.

Văzând motivul II de recurs astfel formulat:

Exces de putere, violarea și denaturarea convențiunii părților precum și a principiului că, orice convențiune a părților formează legea lor și nu poate fi înlăturată, decât dacă calcă vreo dispozițiune legală sau e contrară ordinii publice și bunelor moravuri.

Am arătat instanțelor de fond că părțile, prin contractul lor, care e polița de asigurare la par. 14 din Cap. VIII au prevăzut că în caz de proces privitor la despăgubire în caz de sinistru. Soc. „Dacia România” nu este obligată să plătească nici un fel de procente — și ca atare ori care va fi hotărârea ce se va da în acțiunea pentru despăgubirea daunelor, ea se va da fără procente. Curtea de apel ca și tribunalul deși nu contestă valabilitatea acestei clauze găsește totuși că ea nu are aplicare decât când lichidarea s'ar face numai în mod normal, iar nu pe cale de procese, distingere pe care părțile nu au făcut-o în convenția lor și pe care instanțele de fond nu puteau s'o facă decât denaturând convenția părților, denaturare care trebuie să ducă la casarea hotărârii atacate cu recurs.

Având în vedere că prin acest motiv recurenta se plânge de exces de putere, violarea și denaturarea convențiunii părților, precum și a principiului că, orice convențiune a lor le formează legea și nu poate fi înlăturată decât când calcă vreo dispozițiune legală, sau e contrară ordinii publice și bunelor moravuri fiindcă, deși părțile prin polița de asigurare, par. 14, 16, au prevăzut exonerarea societății de procente, în caz de proces privitor la despăgubire, în caz de sinistru, instanțele de fond au interpretat peste intențiunea părților această clauză ca fiind operantă numai când lichidarea se face în mod normal și nu pe cale de proces;

Considerând că din deciziunea Curții de apel se constată că aceasta a stabilit că apelanta societate de asigurare are a fi exonerată de procente la sumele datorite ca despăgubire pentru sinistrul întâmplat numai atunci când lichidarea daunelor se face prin bună învoială conform clauzei contractuale a părților și nu pe cale de judecată; în speță procentele sunt datorite dela intentarea acțiunii fiindcă suma ce avea să-i fie recunoscută reclamantului nu putea fi cunoscută mai dinainte și nu dela exigibilitatea creanței;

Considerând că părțile pot stipula prin polița de asigurare că asiguratorul să nu plătească dobânzi la sumele datorate până la lichidarea lor și

plată, totuși această stipulațiune nu poate împiedica acordarea de daune-interese atunci când instanțele de fond constată o procedare abuzivă și rea credință din partea asiguratorului, care numai sub constrângerea exercitată prin justiție lichidează drepturile asiguratului;

Că asemenea fapte constituind din partea autorului lor un delict sau quasi-delict nu se poate mai dinainte conveni asupra consecințelor lor, din punctul de vedere al procentelor la sumele datorite, fiindcă această chestiune rămâne supusă regulilor de drept comun, aplicabile în materie;

Având în vedere că părțile din speță prin contractul lor, polița de asigurare, în par. 14—16 Cap. VIII, au prevăzut că în caz de proces privitor la despăgubire pentru sinistrul întâmplat, Societatea „Dacia România” nu este obligată să plătească nici un fel de procente, iar atât tribunalul cât și Curtea de apel au acordat, dela data acționării în judecată, procente legale reclamantului;

Că întrucât, după cum reese din deciziunea Curții de apel, aceasta nu constată în sarcina Societății de asigurare „Dacia România” o comportare abuzivă cu ocaziunea lichidării daunelor datorite reclamantului, caz în care ar fi datorat daune pentru prejudiciul cauzat, daune ce s'ar fi putut acorda și sub forma de procente acestora, după principiile expuse mai sus, și întrucât aceste procente totuși s'au acordat, deși convențiunea părților, cu putere obligatorie, conform art. 969 c. civ., exclude orice fel de procente, deci a denaturat convențiunea părților, astfel că motivul de casare fiind fondat deciziunea Curții de apel urmează a fi casată, admitându-se recursul societății de asigurare „Dacia-România”;

Având în vedere că, potrivit art. 53 din legea organică a Inaltei Curți de Casațiune, aceasta, casând, nu trimite afacerea unei alte Curți, ci statuiază însăși în fond, decăteori este vorba de o simplă aplicațiune a legii, la fapte constante, astfel că decizându-se casarea deciziunii atacate cu recurs, urmează a se menține deciziunea Curții de apel, exonerând pe recurentă de plata procentelor, astfel cum fusese obligată prin sus zisa deciziune.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, evocă fondul, menține condamnatiunea pronunțată, scutind de procente pe recurentă la această sumă.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a.

Audiența dela 12 Iulie 1932

Președenția d-lui ALEXANDRU COSTIN, președinte
Ministerul agriculturii și domeniilor cu Alex. Nicolaescu și a
Decizia civilă n. 162. Dos. 1537/930

Contract. Reziliere. Culpa in contrahendo. Autoritate publică

1. Un contract, care nu a luat ființă în mod valabil, nu poate da loc, nici la daune pentru întârziere în executarea lui și nici la daune compensatorii pentru nexecutarea lui.

2. Culpa in contrahendo presupune din partea părții care reclamă daune pe baza ei, că acea parte a fost de bună credință, necunoscând incapacitatea persoanei cu care a contractat, și căreia îi impută această culpă, pe care a considerat-o perfect capabilă, datorită fie modului acesteia de a se prezenta.

fiabilităților utilizate de dânsa cu ocazia încheierii contractului.

3. Când este vorba de o autoritate publică, care nu se poate obliga decât cu respectarea unor condițiuni de formă impuse de lege, prin îndeplinirea cărora numai acea autoritate își poate exterioriza voința sa și da consimțământul său pentru a contracta, nu se poate susține că există o culpă din partea acelei autorități, când a încheiat un contract fără respectarea acelor condițiuni de formă impuse de lege, vina în acest caz purtând-o însăși persoana fizică capabilă care, deși știa că contractul încheiat de dânsa cu acea autoritate nu este valabil, ca unul ce nu întrunește toate condițiunile de formă, prin îndeplinirea totalității cărora consimțământul autorității se emite, s'a complăcut să se creadă legată și să procedeze la executarea unui contract care știa că nu are încă ființă.

S'au ascultat d-nii avocați: G. I. Stoenescu și C. Georgescu din partea ministerului și Dimitrie Micescu din partea apelanților reclamanți.

Curtea

Asupra apelului făcut, prin petițiunea primită pe lângă adresa tribunalului Ilfov, secția IV-a civ. cor., înregistrată la nr. 5070/950 de către Ministerul Agriculturii și Domeniilor în contra sentinței civile cu nr. 587/950 a tribunalului Ilfov, secția IV-a civ. cor., prin care admitându-se în parte acțiunea intentată de Alexandru Nicolaescu, Ioan Ivanov și Petre Georgescu în contra numitului apelant, cum și a Casei Centrale a împroprietăririi, devenită Direcția reformei Agrare, s'a constatat reziliat, din culpa acestora, contractul intervenit între părți la 6 Mai 1950 și au fost obligați Ministerul Agriculturii și Domeniilor și Casa Centrală a Improprietăririi să plătească reclamanților, cu titlul de daune, suma de 5.619.125 lei, osebît 52.600 lei cheltueli de judecată și onorariu de avocat, cum și asupra apelului făcut de Alexandru Nicolaescu, Colonelul Petre Georgescu și Ioan Ivanov, reclamanți de la prima instanță în contra aceleiași sentințe;

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că apelanții reclamanți Alexandru Nicolaescu, Ioan Ivanov și Petre Georgescu cer reformarea sentinței tribunalului întrucât greșit li s'a respins cererea de daune de întârziere, în valoare de 5.000.000 lei socotind, tribunalul, că întrucât le acordă daune compensatorii pentru neexecutarea contractului, aceste daune sunt suficiente pentru acoperirea daunei suferite de către reclamanți prin neexecutarea acestui contract, iar daunele de întârziere nu pot să cumuleze cu daunele compensatorii, cerând ca instanța de apel „să le acorde daune în mod distinct pentru întârziere în executarea contractului și independent de cuantumul daunelor compensatorii”, pe care tribunalul le-a apreciat la o sumă prea mică, neadmitând decât în parte daunele cerute de dânsii, susținând în acelaș timp apelanții că, în tot cazul, chiar dacă contractul ar fi considerat ca nevalabil, încă intințele urmează să răspundă de daune „pe baza culpei pe care a avut-o Casa Centrală a împroprietăririi cu ocaziunea încheierii contractului (culpa în contrahendo)”, iar apelantul Ministerul Agriculturii și Domeniilor cerând reformarea sentinței tribunalului întrucât greșit le-a fost admisă în parte acțiunea reclamanților, contractul pe care aceștia își sprijină pretențiunile lor fiind nul, ca unul

ce nu a fost încheiat cu respectarea formelor impuse de lege, iar în ce privește cererea de daune formulată de apelanții reclamanți pe baza culpei în contrahendo, ca neputând fi admisă, culpa neexistând din partea Casei Centrale, sau a Ministerului, ci din partea apelanților reclamanți care s'au mulțumit să se considere legați printr'un contract care știau că nu este valabil, nefiind încheiat cu formalitățile impuse de lege;

Având în vedere că această Curte, în unanimitate, prin jurnalul cu nr. 5049 din 10 Iulie 1951 a decis că „contractul în discuțiune, intervenit între apelanții A. Nicolaescu, Ioan Ivanov și Ing. P. Georgescu și Ministerul Domeniilor nu este valabil, nefiind făcut cu formele legale și nici nu a fost valorificat prin începutul de executare, care a avut loc, această executare nefiind făcută cu știința și aprobarea organelor în drept a face această confirmare”, căzând în divergență' numai asupra chestiunei dacă, deși contractul nu este valabil, totuși părții nu datorese daune pentru culpa pe care Casa Centrală ar fi comis-o cu ocazia încheierii contractului;

Considerând că întrucât Curtea, în unanimitate cu acea ocazie, a hotărît că contractul în discuțiune nu este valabil, o asemenea chestiune nu mai poate fi dedusă din nou în desbaterea Curții, ea fiind definitiv rezolvată pentru această instanță;

Că din moment ce s'a decis că contractul în discuțiune nu este valabil, și deci autoritățile intimate nu sunt legate printr'insul, apelanții reclamanți nu pot cere daune pentru întârziere în executarea lui din partea părților și nici daune compensatorii pentru neexecutarea lui, constatându-se în acest caz rezilierea contractului din culpa părților, un contract care nu a luat ființă în mod valabil, neputând da naștere la asemenea daune;

Că în ce privește acordarea acestor daune ca o consecință a culpei în contrahendo, pe care Casa Centrală a împroprietăririi ar fi săvârșit-o cu ocazia încheierii contractului, ea nu poate fi admisă, o asemenea culpă presupunând din partea părții care reclamă daune pe baza ei, că ea a fost de bună credință, necunoscând incapacitatea persoanei cu care contractează, pe rare o consideră perfect capabilă, datorită modului acesteia de a se prezenta sau abilităților utilizate de dânsa cu ocazia încheierii contractului;

Că atunci când este vorba, ca în speță, de o autoritate publică, care nu se poate obliga decât cu respectarea unor condițiuni de formă impuse de lege, prin îndeplinirea cărora numai acea autoritate își poate exterioriza voința sa și da consimțământul său pentru a contracta, nu se poate susține că există o culpă din partea acelei autorități când a încheiat un contract fără respectarea acelor condițiuni de formă impuse de lege, vina în acest caz purtând-o însăși persoana fizică capabilă care, deși știa că contractul încheiat de dânsa cu acea autoritate nu este valabil, ca unul ce nu întrunește toate condițiunile de formă, prin îndeplinirea totalității cărora consimțământul autorității se emite, s'a complăcut să se creadă legată și să procedeze la executarea unui contract, care știa că nu are încă ființă;

Că apelul reclamanților fiind astfel nefondat, urmează să fie respins, admitându-se apelul Ministerului Agriculturii și Domeniilor, reformându-se sentința apelată și respingându-se acțiunea ca nefondată;

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier Ștefan P. Mihăileanu, admite apelul, etc.

(ss) Al. Costin, Const. Pantelimon, Ștefan P. Mihăileanu, Traian Orleanu, V. Bordeianu.

IMPUNEREA PROPRIETĂȚILOR INDUSTRIALE

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I a

Sedința din 14 Martie 1934

Președenția d-lui CR- GORGOS, Prim Președinte

Recurentă Soc. „Steaua Română” prim avocat Gh. Eliescu, intimată Ad-ția Financiară Bacău prin d. E. Steere controlor financiar

Decizia Fiscaală nr. 56

Impozitul pe venitul clădirilor industriale. Ce se înțelege prin clădiri industriale și ce sunt instalațiunile industriale. Conducța de petrol este o instalațiune industrială neimpozabilă. Art. 13 și 15 din legea contribuțiunilor directe.

1. — *Instalațiunile industriale nu sunt supuse la impozitul pe venitul proprietăților clădite industriale, conform art. 13 și 15 alin. 3 din legea contribuțiunilor directe, la acest impozit fiind impuse numai clădirile industriale.*

2. — *Clădire industrială însemnează orice construcțiune destinată a fi utilizată ca adăpost, iar prin instalațiune se înțelege un complex sistematizat de obiecte necesare unei munci.*

3. — *Conducța este o instalațiune, iar nu o clădire industrială; ea nu este nici asimilată clădirilor industriale, deci nu este impozabilă, conform art. 15, alin. 3 din legea contribuțiunilor directe.*

4. — *Paragraful 18 din Instrucțiunile Ministerului de finanțe este contrariu legii contribuțiunilor directe și ca atare n'are putere obligatorie.*

Curtea,

Asupra recursului declarat de „Steaua Română” contra deciziei nr. 3962 a Comisiei de apel, pentru așezarea contribuțiunilor directe, din județul Bacău, în proces cu Fiscu.

Având în vedere că prin motivul de recurs, recurenta pretinde în esență că conducța din litigiu fiind alcătuită din tuburi de fontă montate cap la cap, așezate în pământ și servind la transportul țifeiului dela locurile de extracție la rafinăria Moinești, are caracterul unei instalațiuni mobiliare, iar nu al unei clădiri industriale, denumire care nu se poate aplica decât clădirilor propriu zise, destinate a servi de locuință ori bioururi, sau care eventual ar putea servi la aceste scopuri și că art. 15 alin. 3 din legea contribuțiunilor directe, supune la impozitul pe clădiri numai clădirile industriale propriu zise excluzând instalațiunile, fie mobiliare, fie imobiliare;

Având în vedere că art. 15 din legea contribuțiunilor directe, supune la un impozit de 10% veniturile nete din proprietățile clădite sau cele asimilate lor (alin. 1) și prevede că din clădiri fac parte instalațiunile mobiliare și accesoriile cari devin imobile prin destinațiune (alin. 4) și că sunt asimilate clădirilor, terenurile virane din orașe, terenurile necultivate, afectate unei întreprinderi comerciale sau industriale ca: șantiere, depozite, locuri de petrecere sau pentru publicitate, precum și instalațiunile pe bacuri (alin. 5, lit. a, b, c.);

Că art. 15 din aceeași lege ocupându-se de modul de stabilire al venitului pune principiul general că el se determină pe baza valorii locative a imobilului (alin. 1), iar valoarea locativă se stabilește după contractele de închiriere, iar în lipsa lor, prin evaluarea directă în comparație cu imobilele similare din vecinătate (alin. 2);

Că, însă pentru clădirile afectate industriilor alin. 3 al

aceluiași articol prevede un criteriu special de evaluare hotărînd că venitul acestor clădiri se stabilește socotind o dobîndă de 5% la prețul de cost excluzându-se valoarea instalațiunilor mobiliare sau imobiliare;

Că, din comparația textului art. 15 cu al art. 15 rezultă că la impunerea proprietăților clădite, instalațiunile mobiliare și accesoriile devenite imobile prin destinațiune se consideră ca făcând parte din clădiri, cu excepția clădirilor afectate industriilor unde instalațiunile mobiliare sau imobiliare nu sunt înglobate în clădire;

Că această deosebire dintre proprietățile clădite în general și cele afectate în mod special unei industrii, rezultă și din art. 16 din lege, care reglementează modul cum se obține venitul net impozabil și care în alin. 1 se ocupă de „clădirile și instalațiunile imobiliare”, iar în alin. 2 de „clădirile industriale”, fără a menționa instalațiunile, cum face în alin. 1, ceea ce înseamnă că le exclude;

Considerând că dacă instalațiunile industriale nu sunt supuse la impozitul pe clădiri, nu înseamnă că ele sunt scutite cu totul de impozit, căci venitul lor intrînd în compunerea venitului industrial, este supus impozitului pe acest venit (art. 50 și urm.);

Considerând dar, că fiind cert că numai clădirile afectate industriilor, iar nu și instalațiunile industriale sunt supuse impozitului pe veniturile proprietăților clădite, chestiunea care rămîne de elucidat este dacă o conducță petroliferă constituie o clădire sau o instalațiune industrială;

Considerând că, în accepțiune proprie, clădire înseamnă orice construcție de oarecare importanță, destinată a fi utilizată ca adăpost, iar prin instalațiune se înțelege un complex sistematizat de obiecte necesare unei munci;

Considerând că este evident că o conducță nu poate intra în sfera noțiunii de clădire, caracterizată prin ideea de adăpost și că intră perfect în definițiunea cuvîntului instalațiune, întrucît ea este formată dintr'un număr de tuburi astfel așezate încît permit transportarea petrolului dela un loc la altul;

Considerând că o conducță în sine nu numai că nu este, propriu vorbind, o clădire, dar ea nu poate fi nici asimilată clădirilor, căci art. 15 sus citat arată în mod limitativ că sunt asimilate clădirilor:

a) terenurile virane din orașe;

b) terenurile necultivate afectate unei întreprinderi comerciale sau industriale și

c) instalațiunile pe bacuri;

Că prin urmare asimilarea pe care paragraful 18 din Instrucțiuni o face între o cale ferată, o linie de tramvai sau un funicular și o clădire este contrară legii și n'are putea servi de bază deciziei atacate, de oarece, conform art. 143 din lege, instrucțiunile au putere obligatorie numai întrucît nu contrazic legea;

Considerând deci, că în speță instanțele de fond numai cu violarea art. 15 și 15 din legea contribuțiunilor directe și cu exces de putere au putut supune conducța petroliferă a recurteii, la impozitul pe veniturile proprietăților clădite;

Că acest motiv de recurs fiind fondat, examinarea celorlalte motive devine inutilă;

Că așa fiind, decizia atacată urmează a fi casată și impunerea anulată.

Pentru aceste motive, admite recursul și evocându-se fondul, admite apelul, anulînd impunerea făcută.

(ss) Cr. Gorgos, E. P. Stănescu, M. Cațichi

Grefier, C. Savin

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I-a

Sedința din 14 Martie 1934

Președenția d-lui CR. GORGOS, Prim Președinte

Recurenta Ad-ția Financiară Bacău, prin d. E. Stere con-
 ritor financiar; intimată „Steaua Română” prin d. avocat
 Gh. Eliescu

Deciziunea Fiscală nr. 57

Impozitul pe venitul clădirilor industriale. Rezer-
 voarele de petrol fiind instalațiuni industriale, iar nu
 clădiri industriale, sunt neimpozabile. Art. 13 și 15
 din legea contribuțiilor directe.

Clădire industrială însemnând orice construcțiune
 de oarecare importanță, destinată a fi utilizată ca
 adăpost, iar instalațiunea industrială fiind un com-
 plex de obiecte distribuite în așa chip încât să pro-
 ducă sau să înlesnească o muncă, este evident că
 rezervoarele de petrol nu pot intra în sfera noțiunii
 de clădire, ci corespund în totul ideii de instalațiune
 pentru că sunt obiecte necesare muncii industriale
 petrolifere.

Curtea,

Asupra recursului Ad-ției financiare Bacău, contra de-
 ciziei nr. 3963 din 1933 a Comisiei de apel a jud. Bacău, în
 procesul cu „Steaua Română”;

Văzând că recurenta, prin motivul său de recurs, susține
 că instanța de fond a violat art. 15, alin. b din legea con-
 tribuțiilor directe, socotind greșit că rezervoarele nu sunt
 depozite cu caracter imobiliar;

Văzând că prin motivul de recurs Fiscul susține că rezer-
 voarele, fiind destinate a păstra țițeiul, sunt niște depozite
 cu caracter imobiliar, pentru că nu se pot transporta din
 loc în loc decât demontându-le și montându-le din nou și
 că art. 15, alin. b, din legea contribuțiilor directe asimilează
 depozitele industriale cu clădirile, deci ele sunt su-
 puse impozitului pe veniturile proprietăților clădite;

Considerând că ceea ce este decisiv în acest litigiu, nu
 este caracterul mobilier sau imobiliar al rezervoarelor, ci
 chestiunea dacă ele sunt clădiri industriale sau instalațiuni
 industriale, căci art. 15 și 16 din legea contribuțiilor di-
 recte, supune la impozitul pe clădiri numai clădirile afectate
 industriilor, excluzând instalațiunile fie mobiliare, fie imo-
 biliare;

Considerând că în accepțiunea proprie, clădirile înseamnă
 orice construcțiune de oarecare importanță, destinate a fi
 utilizate ca adăpost, iar prin instalațiune un complex de
 obiecte distribuite în așa chip încât să producă sau să în-
 lesnească o muncă;

Considerând că este evident că rezervoarele de petrol nu
 pot intra în sfera noțiunii de clădire, căci ele nu pot sluji
 de adăpost, ci corespund în totul ideii de instalațiune pen-
 tru că sunt obiecte necesare muncii industriale petro-
 lifere;

Că de asemenea ele nu pot fi asimilate cu clădirile, de
 oarece art. 15, paragraful b, la care se referă motivele de
 recurs, nu asimilează cu clădirile orice depozite, ci numai
 terenurile rurale necultivate, care servesc de depozite;

Considerând, prin urmare, că rezervoarele de petrol nu
 sunt supuse la impozitul pe veniturile proprietăților clă-
 dite, și;

Că așa fiind, deciziunea atacată menținându-se pe consi-
 derațiunea de mai sus, recursul urmează a fi respins ca
 nefondat.

Pentru aceste motive, respinge ca nefondat recursul, etc.

(ss) Cr. Gorgos, E. P. Stănescu, M. Cașichi.

Grefier, C. Savin

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. II-a

Sedința din 16 Martie 1934

Președenția d-lui N. N. GANE, Consilier

Recurentă Ad-ția Financiară Bacău, prin d. Stere; intimată
 „Steaua Română” prin d. avocat Gh. Eliescu
 Deciziunea Fiscală nr. 80

Impozitul pe venitul clădirilor industriale.

Rezervoarele sunt bunuri mobiliare, nefiind imobile
 nici prin natura lor, nici prin destinațiune, deci nu
 sunt impozabile. Art. 13 și 15 din legea contribuțiilor
 nitor directe.

1. — Rezervoarele sunt bunuri mobiliare, iar nu
 imobiliare, nefiind imobile nici prin natura lor, nici
 prin destinațiune. Art. 13 din legea contribuțiilor
 directe, impune venitul proprietăților imobiliare in-
 dustriale. Rezervoarele fiind bunuri mobiliare, nu
 sunt impozabile, conform acestor texte.

2. — Enumerarea art. 463 și urm. cod. civ., este
 limitativă și rezervoarele nu intră în nici una din ca-
 tegoriile de bunuri imobiliare prin natura lor, indi-
 cate de acest text.

3. — Pentru ca să existe bun imobiliar prin desti-
 națiune este necesar ca destinațiunea să fie cu
 caracter permanent iar nu vremelnic și să fie făcută
 în orice caz de chiar proprietarul solului, iar nu de
 un deținător precar. Rezervoarele nu sunt imobile
 prin destinațiune, așezarea lor pe sol fiind făcută cu
 destinațiune vremelnică.

Curtea,

Având în vedere că soluțiunea Comisiunii de apel este
 întemeiată pe următoarele considerațiuni ce se văd trecute
 în corpul deciziunii;

„Având în vedere dispozițiunile art. 15 din legea contribu-
 țiilor directe și paragraful 18 din Instrucțiuni, care cla-
 rifică și stabilesc cari sunt imobile industriale și cari sunt
 imobile asimilate lor prin destinațiune printr-o ficțiune le-
 gală; că această asimilare fiind o ficțiune legală este de
 strictă intepretare și trebuie strict restrânsă la textul legii;
 că, în speță, rezervoarele sunt construite din plăci de fier
 legate între ele prin nituri și așezate pe postament de beton
 pentru a nu se îngropă în pământ de greutate, fără însă a
 fi prinse de pământ; că aceste rezervoare se pot demonta
 fără a fi distruse și apoi montă în altă parte, nu pot fi asi-
 milate imobilelor industriale și prin urmare nu sunt impo-
 zabile la impozitul imobiliar”.

Având în vedere că rezervoarele sunt bunuri mobiliare,
 iar nu imobiliare, nefiind imobile nici prin natura lor, nici
 prin destinațiune;

Considerând că asemenea gen de bunuri nu este și nu
 poate fi încadrat în nici una din categoriile de bunuri imo-
 biliare prin natura lor, așa cum sunt precizate de art. 463
 și urm. cod. civ., care conține o enumerare limitativă; că
 nu sunt nici imobile prin destinațiune fiindcă așezarea lor
 pe sol este făcută de întreprinzător, adică de un deținător
 precar, iar nu de proprietarul solului și în orice caz ele nu
 sunt încorporate la sol, ci sunt numai așezate pe sol cu o
 destinațiune vremelnică, urmând ca după nevoile întreprin-
 zătorului să fie demontate și reinstalate pe alt teren, deci
 nu sunt întrunite condițiunile esențiale cerute de art. 468
 și urm. pentru existența unui imobil prin destinațiune;

Considerând deci că bunurile din litigiu fiind bunuri mo-
 biliare, legal instanța de fond a decis neaplicarea referitor
 la ele a impozitului imobiliar pe venitul proprietăților clă-
 dite, așa încât deciziunea atacată cu recurs nu a fost dată
 prin violarea textului art. 15 din legea contribuțiilor di-
 recte, invocată de recurent, recursul fiind astfel nefondat și
 urmând a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, respinge ca nefondat recursul, etc.

(ss) N. Gane, H. Grigoriu, C. Lupu, Grefier, S. Șoimaru

NOTĂ. — În nr. 41, din 10 Decembrie 1933 din *Curierul Judiciar*, am publicat o notă referitoare la impozitul pe venitul proprietăților clădite industriale. Arătăm ilegalitatea instrucțiunilor ministeriale, care ordonau, conform art. 15, alin. 3, legea contribuțiilor directe, organelor fiscale să impună nu numai *clădirile industriale propriu zise*, ci și orice instalațiuni, și-mi exprimam convingerea că instanțele judecătorești vor anula impunerea oricăror instalațiuni, restrângând impunerea strict numai la *clădirile industriale propriu zise*, adică numai construcțiunile destinate adăpostului materialelor sau personalului unei întreprinderi industriale.

Subliniam caracterul nelogic și excesiv al impozitului pe proprietățile industriale, și-mi manifestam speranța că legiuitorul va desființa acest impozit, care contrazică principiile elementare fiscale.

Deciziunile judecătorești publicate mai sus, emanând dela o supremă instanță judecătorească, — cu un incontestabil prestigiu, dobândit prin o tradițiune de muncă judecătorească serioasă și pricepută, — soluționează definitiv problema și sper că Fiscul nu va mai persista să supună examinării altor instanțe judecătorești, încercările sale de ilegalitate în această materie.

Insuccesul său este sigur: nu se pot impune decât clădirile propriu zise industriale, iar *nu* instalațiunile.

Deciziunile se completează între ele. Una din instanțe declară neimpozabile rezervoarele ca bunuri mobiliare; cealaltă declară neimpozabile conductele și rezervoarele, fiindcă sunt simple instalațiuni industriale, iar impozitul e aplicabil numai *clădirilor* propriu zise industriale, adică construcțiunilor făcute pentru adăpostul materialelor sau personalului întreprinderii industriale. Ambele au dreptate.

Curtea de apel s. I-a Iași, declară ilegale dispozițiile paragrafului 18 din instrucțiunile ministeriale la legea contribuțiilor directe și le înlătură, cum era de așteptat.

Când mă gândesc însă la cheltuielile de judecată suportate de contribuabili, ca să obțină înlăturarea acelor instrucțiuni, patent ilegale, este imposibil să nu doresc existența unui text constituțional, prin care să se interzică posibilitatea redactării de instrucțiuni și regulamente de așa zisa „lămurirea, explicarea și aplicarea legilor”. Este un fenomen bofnăvicios postbelic, această producție excesiv de bogată de „Instrucțiuni” și „Regulamente”, cari în majoritatea lor, denaturează litera și spiritul legilor.

De aceea, este salutară pentru interesele obștești și demnă de relevat, orice reacțiune a puterii judecătorești contra lor.

Prin legea modificatoare din 1 Apr. 1934, a legii contribuțiilor directe, impozitul a fost desființat; a avut astfel o viață efemeră ca orice este absurd, contrariu bunului simț.

Socotim însă, că trebuie menționat necrologul făcuț acestui impozit de d. ministru de finanțe Slăvescu, în expunerea de motive a legii de modificare sus notată.

D-sa caracterizează defunctul impozit pe venitul proprietăților industriale, ca *excesiv, ilogic, spoliator*.

Toată lumea e de acord.

Curtea de apel s. I-a Iași, admitând recursul con-

tribuabilului, a evocat fondul și anulat impunerea constatând că bunurile impuse nu sunt impozabile.

Aparent, art. 85 din legea contribuțiilor directe, nu ar îngădui această soluțiune, fiindcă prevede obligațiunea trimeterii cauzei de către Curtea de apel ca instanță de recurs, la instanța de fond, spre o nouă judecare. Numai tribunalele pot evocă fondul după casare.

Acest text trebuie însă interpretat că este aplicabil numai în ipotezele obicinuite, adică în cazurile când este necesitate de o nouă examinare a faptelor cauzei de instanța de fond. Oricâteori, faptele sunt constante și e vorba, ca în speță, de o simplă aplicare a dispozițiilor legale, Curtea de apel, ca instanță de recurs fiscal, are exact drepturile ce azi le are Curtea de casație, ca instanță obicinuită de recurs, fiind în drept să evoce fondul și să soluționeze litigiul. Se evită astfel inutile tergiverzări ale judecării afacerilor fiscale.

În acest sens este fixată și jurisprudența Curții de apel s. I-a și V-a din București. Pentru curmarea oricărei controverse, este indicat să se specifice acest drept în mod clar în noua modificare a legii contribuțiilor directe, anunțată pentru toamna anului 1934.

GEORGE ELIESCU
Avocat—Câmpina

TRIBUNALUL ILFOV S. V-a c. c.

Audiența dela 2 Noembrie 1933

Prezidenția d-lui VICTOR POPOVICI, Președinte
Locot. col. N. Opreșcu cu Sindicul falimentului Fr. Mathias
Sentința Civilă n. 234. dos. 3470/933

Faliment. Verificarea creanțelor. Operațiune definitivă. Contract judiciar obligatoriu pentru toți creditorii falitului și proprietarii creanțelor admise ca bune. Contestații admisibile numai pentru dol, fraudă, etc. Art. 772 și 780 cod. com.

Ordonanțele date de judecătorii sindici în materie de faliment, cu ocazia cererilor de înscriere și verificare făcute în fața acestora, sau sentințele tribunalului care rezolvă înscrierile, conform art. 774 cod. com., sau contestațiile formulate în contra creanțelor prezentate și contestate, sunt adevărate hotărâri judecătorești, susceptibile numai căilor de reformare anume prevăzute de codul de comerț și nu se mai poate reveni asupra lor prin anulare pe cale de acțiune principală.

S'a ascultat reclamantul personal asistat pe d. avocat Alex. Mavrojan și pârșitul, judele sindic al falimentului Frantz Mathias, prin d. avocat Viforeanu cu delegația nr. 165 din 1933.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de locotenent-colonel N. Opreșcu, din București, str. General Anghelescu nr. 147—151, în contra d-lui jude sindic al falimentului lui Frantz Mathias, pentru a se constata judecătorește că privilegiul conservat prin contractul de cumpărare și întreprinderi de lucrări, autentificat de Trib. Ilfov s. notariat la nr. 36.957 din 22 Decembrie 1931 și transcris la nr. 16071 din aceeași zi, s'a stins prin plata făcută de către reclamant și, ca conse-

cință, cere a se obliga d. jude-sindic al zisului faliment să radieze acel privilegiu, iar în caz contrar, în baza acestei sentințe, reclamantul să se poată prezenta în fața tribunalului de notariat și să ceară singur radierea privilegiului;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Prin contractul de vindere și întreprinderi de lucrări, autentificat de trib. Ilfov s. not. nr. 26.956 din 22 Decembrie 1951, Frantz Mathias, în calitate de vânzător și antreprenor, vinde reclamantului, lt.-col. N. Oprescu, o porțiune de teren din București, str. General Anghelescu nr. 147 din 1951, în suprafață de 145 m. p. cu o construcțiune începută pe acel teren, cu prețul de 100.000 lei, din care 20.000 lei s'a achitat la facerea actului, iar restul la o dată ulterioară;

Tot prin acest contract, Frantz Mathias, în calitate sa de antreprenor, s'a obligat să termine construcțiunea începută pe acest teren, conform planului și caetului de sarcini întocmit de părți, cu materiale de prima calitate, până la data de 20 Iulie 1952, să asfalteze întreaga alee și să execute întreaga instalațiune de apă, canal și electricitate, cu sancțiunea de a plăti câte 1.000 lei pe zi daune cominatorii, dacă nu va preda imobilul în stare de locuit la această dată. Prețul cu care s'a convenit terminarea acestei construcțiuni a fost de 350.000 lei, din care Frantz Mathias a primit la autentificarea actului lei 350.000, urmând ca restul de lei 100.000 reclamantul să-l plătească la data de 20 Iulie 1952 când construcțiunea urma să fie gata.

Având în vedere că Frantz Mathias, pentru restul de preț al antreprizei, cât și pentru restul de preț al vânzării, și-a rezervat privilegiul vânzătorului și constructorului, prevăzut de art. 1757 cod. civil, care a și fost înscris în registrul respectiv al tribunalului;

Având în vedere că Frantz Mathias, neterminând lucrarea cu care se angajase, reclamantul a fost nevoit să continue el lucrările până la terminarea construcțiunii și aducerea ei în stare de locuit, cheltuind cu aceasta, pe lângă suma de lei 100.000, diferența până la suma de lei 450.000, cu care se angajase Frantz Mathias să termine construcțiunea, încă suma de 175.000 lei;

Că, între timp Frantz Mathias, fiind declarat în stare de faliment, reclamantul s'a prezentat înaintea judecătorului sindic pentru verificarea creanței sale, și recunoscându-i-se sumele cheltuite pentru terminarea construcției, a fost înscris la masa falimentului ca creditor chirografar, cu suma de lei 175.000, adică cu suma pe care reclamantul a cheltuit-o peste suma de lei 450.000, cu care Frantz Mathias se angajase să termine construcțiunea;

Având în vedere că în urma acestora, reclamantul achitând complect suma de lei 450.000, pentru care Frantz Mathias își rezervase privilegiul vânzătorului și al constructorului, a cerut d-lui jude-sindic al zisului faliment să radieze acel privilegiu, și fața de refuzul acestuia, reclamantul a fost nevoit să intenteze acțiunea de față;

Având în vedere că în instanță, reprezentantul d-lui jude-sindic al falimentului Frantz Mathias, a cerut a se verifica printr-o expertiză tehnică, dacă într-adevăr reclamantul a cheltuit cu terminarea construcției începute de Frantz Mathias, suma de lei 100.000, adică diferența dintre suma plătită la facerea contractului și suma de lei 450.000, cu care falitul convenise să termine construcțiunea, și numai după ce se va verifica realitatea acestor cheltuieli, ar urma să se radieze privilegiul rezervat;

Având în vedere că după declararea în stare de faliment a lui Frantz Mathias, reclamantul s'a prezentat la verificarea creanțelor, iar judecătorul-sindic și în urmă tribunalul Ilfov s. I com., prin sentința nr. 411 din 22 Febr. 1953, l'a recu-

noscut ca creditor chirografar, la masa falimentului, Frantz Mathias cu suma de lei 175.000, sumă pe care reclamantul o cheltuisese peste suma de lei 450.000, preț cu care Frantz Mathias se angajase să termine această construcțiune, de unde rezultă că din moment ce s'a recunoscut această sumă cheltuită în plus, implicit s'au recunoscut și sumele cheltuite de reclamant în contul prețului convenit;

Având în vedere că, în principiu, operațiunea definitivă a verificării creanțelor la masa unui faliment, conform art. 772 și 780 cod. com., constituie un contract judiciar, care este obligatoriu pentru toți creditorii falitului și proprietarii creanțelor admise ca bune vor avea dreptul a participa, în limitele prevăzute de lege, la toate operațiunile ce vor avea loc pentru lichidarea falimentului, fără a se mai putea pune în discuțiune validitatea acestei creanțe și nici o contestație nu se mai poate face contra admiterii lor, la masa falimentului, decât pentru cauză de dol, fraudă sau eroare esențială de fapt;

Că verificarea creanțelor fiind o măsură esențială la falimente, legiuitorul a fixat forme și termene urgente înăuntrul cărora să se rezolve contestațiunile diverselor datorii și aceste termene privind pe toți creditorii, fără distincțiune în ce privește natura sau calitatea creanței lor, urmează ca situațiunea acelor care s'au prezentat în termen și au fost admiși prin hotărâri definitive, nu se mai poate ataca în urmă decât numai în cazurile excepționale prevăzute de alin 4 al art. 780 cod. com.;

Că din moment ce judecătorul sindic nu a obiectat nimic cu ocazia verificării creanțelor, sau dacă alți creditori au contestat o creanță și au căzut în pretențiunile lor, este lucru judecat în favoarea creditorului verificat, care are un drept câștigat pe care sindicul nu-l mai poate pune din nou în discuțiune;

Așa dar, ordonanțele date de judecătorii sindici în materie de faliment, cu ocazia cererilor de înscriere și verificare făcute în fața acestora, sau sentințele tribunalului care rezolvă înscrierile conform art. 774 cod. com., sau contestațiile formulate în contra creanțelor prezentate și contestate, sunt adevărate hotărâri judecătorești, susceptibile numai căilor de reformare anume prevăzute de codul de comerț și nu se mai poate reveni asupra lor prin anulare pe cale de acțiune principală;

Că, în speță, reclamantul fiind verificat și admis la masa falimentului Frantz Mathias, ca creditor chirografar, prin sentința trib. de com. s. I nr. 411 din 22 Febr. 1953, pentru suma de lei 175.000, sumă pe care a cheltuit-o în plus peste prețul cu care convenise falitul Mathias să termine construcțiunea reclamantului, urmează că s'a recunoscut implicit și ceea ce a cheltuit în contul prețului convenit, așa că astăzi reclamantul având fața de judecătorul sindic, un titlu definitiv, opozabil acestuia cu puterea autorității lucrului judecat, judecătorul sindic nu mai este în drept să pună în discuțiune astăzi valabilitatea acestui titlu și să ceară să se verifice realitatea unor cheltuieli pe care le-a recunoscut odată. Deci privilegiul conservat de Frantz Mathias prin actul de vânzare și întreprindere aut. la nr. 36.956 din 22 Decembrie 1951 și înscris la nr. 16.071 din 1951, nu mai are cauză și judecătorul sindic este obligat a-l radia.

Pentru aceste motive, redactate de d. președinte Victor Popovici, Tribunalul admite acțiunea și obligă pe d. judecător sindic al falimentului Frantz Mathias să se prezinte în fața secției notariat de pe lângă acest tribunal, să ceară radierea privilegiului, etc.

(ss) Victor Popovici, V. Periețeanu.

Grefier (ss) Gh. Oprescu

NOTĂ. — Printr'un contract de vindere-cumpărare și întreprinderi de lucrări aut. de tribunalul Ilfov s. not., Fr. M., — pârît în acțiunea de mai sus — se obligase să construiască pe o parcelă — care făcea obiectul vânzării sus menționatului contract — o casă în formă de vilă, pe prețul de lei 450.000 predabilă terminată în Iulie 1932; prin același act constructorul-vânzător își conservă și un privilegiu de 100.000 lei.

Din cauza dificultăților financiare Fr. M. nu și-a putut îndeplini până la sfârșit obligațiunile contractuale, deși reclamantul cumpărător îi avansase o sumă cu mult mai mare față de lucrările efectuate de cel dintâi; și atunci în baza unei clauze din contract, cumpărătorul s'a văzut nevoit să continue lucrările în regie până la terminare, cheltuind peste cei 100.000 lei, cât i-ar fi avut de dat, încă suma de lei 173.000.

Intre timp Fr. M. fiind declarat în stare de faliment, reclamantul N. O. se verifică la masa acestui faliment cu suma de 173.000 lei, peste suma de 450.000, cu care pârîțul se angajase să termine construcția, după cum am arătat mai sus și cere judecătorului sindic să se prezinte în fața trib. Ilfov s. notariat ca, împreună, să ceară radierea privilegiului.

La refuzul acestuia, în conformitate cu art. 1788. din cod. civ., care prevede că inscripțiunile privilegiilor sau ipotecilor vor fi șterse sau reduse sau prin consimțământul părților interesate capabile de a consimți la aceasta, sau în virtutea unei sentințe date în ultima instanță sau care a dobândit puterea lucrului judecat, reclamantul chiamă în judecată pe judecătorul sindic al falimentului Fr. M., pentru ca pe de o parte instanța de fond să constate că privilegiul în chestiune s'a stins prin plată, de oarece a fost cu prisosință achitat, întrucât conf. art. 772 și următorii din cod. com., reclamantul s'a verificat la masa credală, rămânând chiar înscris ca creditor cu suma de lei 173.000, peste suma de lei 450.000, cât ar fi avut de dat falitului și în consecință tribunalul să oblige pe judecătorul sindic să ceară radierea privilegiului conservat de acesta, iar în caz contrar să acorde reclamantului dreptul de a cere singur radierea lui.

Tribunalul s. V-a c. c., având în vedere textele sus menționate și situația de fapt, admite în totul cererea reclamantului-cumpărător astfel cum a formulat-o.

* * *

Obiecțiunea reprezentantului judecătorului sindic, ridicată în instanță, și anume de a se numi un expert care să verifice dacă într'adevăr reclamantul a cheltuit cu terminarea construcției suma de 100.000 lei, rămasă cu titlu de privilegiu, până la complectarea sumei de 450.000 lei, cu care falitul Fr. M. convenise să termine construcția, — după ce reclamantul — după cum o arată faptele mai sus expuse — s'a prezentat la verificarea creanțelor falimentului — și judecătorul sindic, iar în urmă tribunalul comercial prin sent. nr. 411 din 1933 l'a înscris la masa credală ca creditor chirografar cu suma de lei 173.000 peste suma de lei 450.000, era cu totul nefundată și contrară dispozițiilor și spiritului textelor art. 772 și urm. și în special art. 780 din cod. com.

Tribunalul Ilfov, s. III c. c., care a judecat cererea de mai sus, prin sentința redactată de presedintele său, d. Victor Popovici, care a prezidat complexul, cu deosebită-i competență care-l caracterizează, motivează pe larg caracterul și efectele admiterei creanțelor prin procesul-verbal de verificare sau prin sentința definitivă, când ele ar fi contestate (judecător sindic sau tribunal, după valoarea creanței).

Și într'adevăr, admiterea creanțelor în ambele ipoteze de mai sus, are un caracter de irevocabilitate, în afară de excepția prevăzută de art. 780 alin. 5 din codul comercial și fie că am considera efectul admiterei lor la masa credală ca un contract judiciar, fie ca o autoritate de lucru judecat, în ambele cazuri pentru creditorii admiși, nu se mai poate reveni asupra celor stabilite, acest fapt este opozabil oricui.

Adăogăm că dacă în Italia problema nu a fost soluționată în același mod de instanțele judecătorești doctrina și jurisprudența variind, în schimb în Franța și chiar în alte țări, instanțele judecătorești s'au fixat în sensul celor arătate de noi mai sus. Ar fi să facem o expunere aprofundată a chestiunii dacă am reda toate comentariile și discuțiunile juridice din doctrina acestor două țări.

Ne mărginim a relata cum a fost soluționată problema de instanțele noastre judecătorești.

La noi, instanțele de fond au variat în soluțiunile ce au dat speței, de care ne ocupăm.

Înalta Curte de casație însă, mai mult sub influența jurisprudenței și doctrinei franceze, a decis constant — cu toate motivele și considerentele juridice uneori variate și contradictorii — că verificarea creanțelor atunci când sunt admise fără contestații, constituie un contract judiciar, iar în caz de contestație, sentința rămasă definitivă, se bucură de principiul autorității de lucru judecat. — dar în ambele cazuri găsim edictat caracterul de irevocabilitate. (A se vedea Cas. III, 8 Martie 1906, *Curierul Judiciar* 1906, pag. 233; Cas. III, 21 Noembrie 1906, *Buletin* 1906, pag. 1911; Cas. III, decizia 1528 din 11 Octombrie 1933. Complex de divergență).

ALEX. MAVROJANNI
Avocat

CATRE D-NII ABONAȚI

Conform înștiințărilor primite de la Direcțiunea poștei d-nii abonați sunt rugați ca atunci când nu primește revista noastră la timp, în termen de cel mult 8 zile de la apariție, să ne reclame în scris neprimirea ei, pentru ca noi să putem da reclamația Poștei ca să poată face cercetări și aplica pedepse. În acest caz d-nii abonați vor avea dreptul să primească de la noi alt exemplar FARA PLATA, spre a avea colecția completă.

Ori ce reclamație peste termenul de 8 zile, nu se mai poate primi, și abonatul va trebui să plătească costul numărului ce reclamă, întrucât administrația revistei expediază cu regularitate fiecare număr ce apare.